

แนวทางการขับเคลื่อนงานแนะแนว

ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด

ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

และสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการขับเคลื่อนงานแนะแนว

ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด

ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการขับเคลื่อนงานแนะแนว

ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด

ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้จัดทำ	กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ปีที่พิมพ์	พ.ศ. 2567
จำนวนพิมพ์	1,000 เล่ม
พิมพ์ที่	ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ. ฟ้าเมืองไทย) เลขที่ 85, 87, 89, 91 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 40 ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 10700 โทร. 0 2424 4557, 0 2424 0694 โทรสาร 0 2433 2858 นายไพสิฐ ปวิณวิวัฒน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบาย เรียนดี มีความสุข โดยให้ความสำคัญกับระบบการแนะแนว การ Coaching และเป้าหมายชีวิต การศึกษาเพื่อความเป็นเลิศและการศึกษาเพื่อความมั่นคงตลอดชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินกิจกรรมแนะแนวอย่างรอบด้าน 3 ขอบข่าย คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว และสังคม รวมทั้งการดูแลสุขภาพจิตนักเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็น เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ ด้วยสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงให้ความสำคัญในการแนะแนว เพื่อให้นักเรียนได้รับการแนะแนวที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นพบตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต ป้องกันแก้ไขปัญหสุขภาพจิต ประเมินพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน และได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับการดูแลช่วยเหลือ และแก้ไขสถานการณ์อย่างทันที่ และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัยมีความสุข สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จึงได้จัดทำแนวทางการขับเคลื่อนงานแนะแนวศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย บทนำ หลักการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษา แนวทางการดำเนินงานและสร้างความเข้มแข็งงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา และการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและคณะทำงานทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำเอกสารแนวทางการขับเคลื่อนงานแนะแนวศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูแนะแนว ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว ผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานแนะแนวที่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถขับเคลื่อนงานแนะแนวได้อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพต่อไป

ว่าที่ร้อยตรี

(ธน วังษ์จินตา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	2
วัตถุประสงค์	4
กลุ่มเป้าหมาย	4
ประโยชน์ที่จะได้รับ	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 หลักการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษา	6
บริบทแนะแนวในสถานศึกษา	7
ขอบข่ายการแนะแนว	7
บริการแนะแนวในสถานศึกษา	9
แนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูมและการดูแลสุขภาพจิตนักเรียน	
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	18
บทที่ 3 แนวทางการดำเนินงานและสร้างความเข้มแข็งงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	
ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา	21
วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และเป้าประสงค์	23
แนวทางการดำเนินงานและการสร้างความเข้มแข็งงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	
ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา	24
โครงสร้างบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	25
บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน / สถานศึกษา / ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง	
กับงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	28
แนวทางการดำเนินงานและการสร้างความเข้มแข็งงานแนะแนวในศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด	
และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา	30
โครงสร้างคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด	31
โครงสร้างคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา	33
บทบาทคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	
ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา	37
กระบวนการ วิธีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล	38
กรอบระยะเวลาการดำเนินงานคณะกรรมการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล	39
ประเด็นการพิจารณาการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	
ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา	40
การรายงานผลการดำเนินงาน	40
เอกสารอ้างอิง	42
ภาคผนวก	44
ก ตัวอย่างโครงการจัดกิจกรรมแนะแนวสำหรับครู หรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวแก่นักเรียน (รูปแบบปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทและความเหมาะสม)	45
ข ตัวอย่างคำสั่ง / ประกาศคณะกรรมการดำเนินงาน	56
คณะทำงาน	61

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ตัวอย่างการได้รับบริการแนะแนว 5 บริการของเด็กชาย ก	18
2	โครงสร้างการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	27
3	โครงสร้างคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด	32
4	โครงสร้างคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา	34
5	กรอบระยะเวลาการดำเนินงานคณะกรรมการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล	39
6	ประเด็นการพิจารณาการดำเนินงานแนะแนว	41

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การดำเนินงานบริการแนะแนวในสถานศึกษา	17
2	บทบาทคณะกรรมการตามโครงสร้างบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	26
3	บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน / สถานศึกษา / ภาควิชาที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	28
4	บทบาทคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา	35

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ตลอดจนการพัฒนาสื่อต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดความเจริญในทุกด้าน มีการเปิดกว้างของข้อมูลข่าวสาร โดยมุ่งเน้นการแข่งขันเพื่อความทันสมัย ส่งผลต่อสภาพการดำรงชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม และสภาพสังคมไทย จึงจำเป็นที่จะต้องปรับตัวและเรียนรู้ให้เท่าทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งเด็กและเยาวชนเป็นช่วงวัยที่มักเผชิญกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่นำไปสู่ความยุ่งยากในการเรียนและการดำเนินชีวิต ทั้งปัญหาในการศึกษาเล่าเรียน ปัญหาในการประกอบอาชีพ ปัญหาส่วนตัว โดยปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อด้านร่างกายและจิตใจ เช่น การสูญเสียความทรงจำ ความสนใจสั้น การไม่มีสมาธิ ประสิทธิภาพการเรียนลดลง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดเรียนบ่อยครั้ง ความวิตกกังวล ความเครียด และเกิดภาวะซึมเศร้า เป็นต้น จากสภาพปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบทำให้ระดับคุณภาพชีวิตแย่ลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความล้มเหลวทางการเรียนและการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ในภาวะวิกฤติที่ผ่านมา และผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ส่งผลให้การจัดการกระบวนการแนะแนวขาดความต่อเนื่องในบางช่วงเวลา มีผลทำให้ครู นักเรียน เกิดภาวะเครียดและภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ นักเรียนเกิดภาวะซึมเศร้า เนื่องจากเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์มากกว่าการเรียนรู้กับครูในห้องเรียน เกิดช่องว่างระหว่างครูและนักเรียนทางด้านสังคม อารมณ์ และจิตใจ ดังนั้น ครูแนะแนวจึงมีหน้าที่ให้การปรึกษา เพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเอง รู้ทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เป็นการดูแลนักเรียนด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและปลอดภัย สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) ได้ระบุถึงปัญหาและความท้าทายของระบบการศึกษาของกลุ่มเด็กในวัยเรียนที่นักเรียนยังประสบปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์ การขาดทักษะการคิดที่จะพิจารณาแยกแยะ คัดกรองค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมไทย รวมถึงการขาดทักษะชีวิตของนักเรียน ซึ่งส่งผลสืบเนื่องสู่ปัญหาการติดยาเสพติด การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร การประสบปัญหาการวางแผนการศึกษาต่อ และการเลือกศึกษาต่อที่ไม่ตรงตามความสนใจและศักยภาพของตนเอง ส่งผลต่อการเกิดปัญหาในการประกอบอาชีพในอนาคต

การแนะแนวมีความสำคัญกับการจัดการศึกษา เนื่องจากการแนะแนวมีจุดมุ่งหมายและหลักการที่สอดคล้องกับการศึกษา การแนะแนวนักเรียนให้รู้จักตนเอง ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม เพื่อสร้างคุณภาพให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ในการประกอบอาชีพและมีทักษะในการดำรงชีวิตที่เหมาะสม เป็นคนดี มีคุณธรรม ซึ่งมีเป้าหมายให้พัฒนาระบบการคิดที่มีทักษะความสามารถอย่างรอบด้าน โดยให้ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินงานการขับเคลื่อนศูนย์แนะแนวในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างกว้างขวางเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยที่กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมสำคัญที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งครูแนะแนวและครูผู้รับผิดชอบ

งานแนะแนวทำหน้าที่ให้การปรึกษาด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม ซึ่งจากสถานการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดวิสัยทัศน์การบริหารจัดการงานแนะแนวอย่างเป็นระบบและทันสมัย ขับเคลื่อนงานแนะแนวอย่างเข้มแข็ง มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาวะที่ดี ดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย เพื่อเป็นทิศทางให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกันในการนำมาปรับประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับการขับเคลื่อนงานแนะแนว และการจัดกิจกรรมแนะแนวที่เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน

ปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ขับเคลื่อนนโยบายการศึกษา “เรียนดี มีความสุข” ภายใต้แนวทางการทำงาน “จับมือไว้แล้วไปด้วยกัน” และให้ความสำคัญกับระบบงานแนะแนว การ Coaching และเป้าหมายชีวิต การศึกษา เพื่อความเป็นเลิศและการศึกษาเพื่อความมั่นคงตลอดชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินกิจกรรมแนะแนวอย่างรอบด้าน 3 ขอบข่าย คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม รวมทั้งการดูแลสุขภาพจิตนักเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็น เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ ด้วยสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้ให้ความสำคัญในการแนะแนว เพื่อให้นักเรียนได้รับการแนะแนวที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นพบตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต ป้องกันแก้ไขปัญห สุขภาพจิต ประเมินพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน และได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ได้รับการดูแลช่วยเหลือและแก้ไขสถานการณ์อย่างทันท่วงที และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัยมีความสุข ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานแนะแนวดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568 และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ที่เกี่ยวข้องกับระบบแนะแนวคือ การสร้างความเข้มแข็งระบบงานแนะแนว การ Coaching และเป้าหมายชีวิต และการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน ประกอบด้วย 1) พัฒนาระบบงานแนะแนว การ Coaching และเป้าหมายชีวิต และ 2) พัฒนาครูแนะแนวแกนนำ และพัฒนาให้ครูทุกคนให้การแนะแนวนักเรียนได้

ด้วยเหตุนี้ งานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินงานแนะแนวตามบทบาทและภารกิจการดำเนินงาน ตลอดจนขับเคลื่อนงานแนะแนวให้ได้รับการพัฒนาเป็นต้นแบบงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สอดรับกับนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งของระบบแนะแนว การ Coaching และเป้าหมายชีวิต สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ตลอดจนบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา มีแนวทางการดำเนินงานแนะแนวที่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถกำกับ ติดตาม รายงานผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และเป็นแนวทางการปฏิบัติงานแนะแนวในหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานและการสร้างความเข้มแข็งงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา
2. เพื่อเป็นแนวทางการบริหารงานและได้รับการพัฒนาให้เป็นต้นแบบงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการแนะแนวด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคมที่ส่งเสริมความถนัด ตามศักยภาพของนักเรียน
4. เพื่อให้ครูแนะแนว ผู้รับผิดชอบงานแนะแนว ผู้บริหาร ศึกษาานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานแนะแนว เข้าใจในการปฏิบัติงานหน้าที่ของงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษาได้ถูกต้องตรงกัน

กลุ่มเป้าหมาย

1. ครูแนะแนว ผู้รับผิดชอบ งานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา
2. ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ปฏิบัติงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ศึกษาานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ผู้ที่รับผิดชอบงานแนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา
4. ภาควิชาครูผู้สอน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ครูแนะแนว ผู้บริหาร ศึกษาานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์แนะแนว มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานหน้าที่งานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษาได้ถูกต้องตรงกัน
2. คณะกรรมการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา มีการดำเนินงานแนะแนวที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน และมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ
3. นักเรียนได้รับการแนะแนวด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม ที่ส่งเสริมตามความถนัด ตามศักยภาพของนักเรียนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน นำไปสู่การวางแผนด้านการศึกษามีอาชีพ และมีงานทำ
4. งานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา มีการดำเนินงานแนะแนวและได้รับการส่งเสริมให้เป็นต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานและดำเนินงานแนะแนว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. งานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การจัดกิจกรรมแนะแนวอย่างรอบด้าน 3 ขอบข่าย คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม และการให้บริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ ประกอบด้วย บริการศึกษารวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้การปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล
2. ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด ร่วมกันสร้างความเข้มแข็งเป็นต้นแบบและขยายผลการแนะแนวด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม เป็นแกนนำในการพัฒนาครูแนะแนวและผู้รับผิดชอบงานแนะแนวให้สามารถจัดกิจกรรมแนะแนวและขับเคลื่อนงานแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อร่วมกันสร้างความเข้มแข็งเป็นต้นแบบและขยายผลการแนะแนวด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม เป็นแกนนำในการพัฒนาครูแนะแนวและผู้รับผิดชอบงานแนะแนวให้สามารถจัดกิจกรรมแนะแนวและขับเคลื่อนงานแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ภาควิชาช่วยด้านการแนะแนว หมายถึง บุคคล หรือกลุ่มบุคคล องค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว ที่ช่วยสนับสนุนด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม เช่น สถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ สำนักงานจัดหางานจังหวัด สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน สถาบันอาชีวศึกษา โรงพยาบาล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่ครอบคลุมด้านการศึกษาด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม
5. คณะกรรมการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมแนะแนว บริหารจัดการ ขับเคลื่อนการดำเนินงาน กำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานของงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงสร้างคณะกรรมการงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. คณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในการบริหารศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด มีหน้าที่ในการบริหารจัดการ ขับเคลื่อนการดำเนินงาน กำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงสร้างคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด
7. คณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในการบริหารศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ในการบริหารจัดการ ขับเคลื่อนการดำเนินงาน กำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงสร้างคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

บทที่ 2

หลักการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษา

บริบทแนะแนวในสถานศึกษา

การแนะแนวในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การแนะแนวว่าเป็นงานที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือมนุษย์ให้สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ และเป็นงานที่มีความสำคัญต่อสถานศึกษาอย่างมาก สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีครูแนะแนวเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาให้นักเรียนนั้นประสบความสำเร็จในการเรียนและการดำเนินชีวิต ความเข้าใจของคนส่วนใหญ่ มองว่างานแนะแนวเป็นเรื่องของการศึกษาต่อ การให้ทุนการศึกษา และการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาเท่านั้น ทั้งที่จริงแล้วการแนะแนวไม่ใช่เพียงแค่นำแนะแนวการศึกษาต่อ หรือแนะแนวอาชีพเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการที่ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในชีวิตของนักเรียน และเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากปัญหาพื้นฐานที่เกิดขึ้นไม่ได้รับการช่วยเหลือหรือแก้ไข นักเรียนจะพบกับอุปสรรคทางการศึกษาและทำให้เกิดความล้มเหลวในชีวิตได้ค่อนข้างสูง ดังนั้น การแนะแนวในสถานศึกษาจึงถือว่าเป็นหัวใจหลักของการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล เนื่องจากการแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้บุคคลเข้าใจและตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง เข้าใจความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม สามารถจัดการกับความท้าทายและเผชิญกับความจริงในสภาพแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนตลอดเวลา รู้จักวางแผนชีวิต ตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองและเตรียมความพร้อมให้กับตนเองต่อการก้าวเข้าสู่โลกอนาคตของการเรียนรู้และการทำงานที่ท้าทายในความหลากหลายของสังคมโลกมากยิ่งขึ้น

การแนะแนวมีลักษณะพิเศษเฉพาะ เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ช่วยเหลือนักเรียนในการเลือกวิชาเรียน สาขาที่เรียนต่อตามความถนัด ความต้องการ ความสนใจ ความสามารถของตนเอง ตลอดจนเมื่อประสบปัญหาความขัดแย้งภายในจิตใจก็สามารถดูแลช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีความสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ ดังนั้น การแนะแนวจึงมีความสำคัญมากเช่นเดียวกับการสอนวิชาการต่าง ๆ และสร้างนักเรียนให้รู้จักรักและเห็นคุณค่าในตนเอง ความถนัด ความสนใจ และประสบความสำเร็จในอนาคตต่อไป บุคลากรที่จะดำเนินงานแนะแนวจะต้องมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ทางด้านการแนะแนว มีการพัฒนาองค์ความรู้ทางการแนะแนวสม่ำเสมอตามขอบข่ายของการแนะแนว อีกทั้งสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ และเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อน สนับสนุน ส่งเสริมงานแนะแนวในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายการแนะแนว

ขอบข่ายการแนะแนวออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภท คือ

1. การแนะแนวด้านการศึกษา

การแนะแนวด้านการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่จะช่วยพัฒนาเด็กนักเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านการเรียนทุกอย่าง เช่น การวางแผนด้านการเรียน วิธีเลือกวิชาที่เรียน การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน เทคนิคการเรียน การปรับตัวในการเรียน เทคนิคการอ่านหนังสือ เทคนิคการสอบ เทคนิคการค้นคว้า

การวางแผนการศึกษาต่อในอนาคต เป็นต้น ให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับความสามารถและศักยภาพของนักเรียน ซึ่งผลของการเรียนที่ดีที่เกิดจากองค์ประกอบเหล่านี้ ส่งผลต่อการประกอบอาชีพในอนาคต ตัวอย่างหัวข้อการแนะแนวด้านการเรียน ได้แก่

- 1.1 หลักสูตรการเรียน
- 1.2 การเลือกแผนการเรียน คณะ สาขาวิชา
- 1.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 1.4 การปรับตัวในการเรียน
- 1.5 โอกาสในการทำงานในอนาคต
- 1.6 ปัญหาและอุปสรรคในการเรียน
- 1.7 วิธีการและเทคนิคการเรียน
- 1.8 เทคนิคการค้นคว้า การจัดทำแฟ้มสะสมผลงานเพื่อการศึกษาต่อ
- 1.9 เทคนิคการเตรียมตัวสอบ และเตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษา
- 1.10 การวางแผนการศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 1.11 การแสวงหาข้อมูลการศึกษาต่อด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2. การแนะแนวด้านอาชีพ

การแนะแนวด้านอาชีพ หมายถึง กระบวนการที่ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ให้รู้จักการเตรียมตัว การวางแผน และการเข้าสู่อาชีพที่ต้องการในอนาคต ซึ่งการแนะแนวด้านอาชีพนี้มีความเกี่ยวข้องเนื่องกับการแนะแนวด้านการเรียน เลือกเรียนให้สอดคล้องกับสาขาอาชีพ เรียนรู้การปรับตัว ทักษะการทำงาน การวางแผน การประกอบอาชีพ เพื่อให้ประสบความสำเร็จและมีความสุขในอาชีพนั้น ๆ ในปัจจุบันนี้การวางแผนเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่โลกอาชีพมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการค้นหาอาชีพที่ตรงตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เช่น

- 2.1 แนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต
- 2.2 วิธีการสมัครงาน
- 2.3 คุณสมบัติของผู้ที่ประกอบอาชีพ
- 2.4 บุคลิกภาพกับอาชีพ
- 2.5 ลักษณะของงานในแต่ละอาชีพ
- 2.6 รายได้ ค่าตอบแทน สวัสดิการ สิทธิประโยชน์ที่ควรได้รับและความมั่นคงในอาชีพ
- 2.7 ความก้าวหน้าในอาชีพ
- 2.8 การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน

3. การแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม

การแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม หมายถึง กระบวนการ ให้ความรู้ เข้าใจเกี่ยวกับการใช้ชีวิต เพื่อให้ นักเรียนสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้ ใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ กระบวนการให้ความช่วยเหลือ นักเรียน เช่น

- 3.1 รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
- 3.2 รักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น
- 3.3 การยอมรับตนเองและผู้อื่น
- 3.4 การมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
- 3.5 การมีค่านิยมที่ดี
- 3.6 การปรับตัวและการอยู่ร่วมกันในสังคม
- 3.7 การดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิต

บริการแนะแนวในสถานศึกษา

บริการแนะแนวเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายพื้นฐาน คือ การป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนานักเรียน เพื่อให้นักเรียนเจริญงอกงามเต็มตามศักยภาพ บริการแนะแนวในสถานศึกษาประกอบด้วย 5 บริการ คือ บริการศึกษา รวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการการให้การปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล ทั้งนี้ การจัดบริการแนะแนวทั้ง 5 มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ครูแนะแนวจึงควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญ จุดมุ่งหมาย หลักการใน 5 บริการแนะแนว โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. บริการศึกษารวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

บริการศึกษารวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล หมายถึง การสำรวจข้อมูลนักเรียนรายบุคคลโดยการศึกษา รวบรวม และจัดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนรายบุคคล เพื่อที่จะทำความรู้จักและเข้าใจนักเรียนให้มากขึ้น ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาเฉพาะตัวของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งจะส่งผลให้ครูสามารถให้ความช่วยเหลือ นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังช่วยให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองดีขึ้นด้วย

บริการศึกษารวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลมีพื้นฐานมาจากความเชื่อที่ว่า “บุคคลแต่ละคน ย่อมมีลักษณะ ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน” จัดเป็นอันดับแรกของบริการแนะแนว เป็นบริการที่ทำให้ผู้แนะแนวและครูสามารถ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รู้จักนักเรียนมากยิ่งขึ้น และสามารถหาทางช่วยเหลือได้ถูกต้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น บริการศึกษารวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว เช่น ผู้บริหาร ครูแนะแนว ครู รวมทั้ง บิดามารดาหรือผู้เกี่ยวข้องสามารถรู้จักและเข้าใจนักเรียนได้ดี โดยใช้หลักเกณฑ์สำคัญคือ “การรวบรวมข้อมูล”

จุดมุ่งหมายที่สำคัญในการศึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล สรุปได้ดังนี้

- 1) เพื่อให้ครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนได้อย่างถูกต้องเป็นรายบุคคล
- 2) เพื่อให้ครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูลของนักเรียนอย่างเป็นระบบ สะดวกต่อการนำมาใช้ในการป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
- 3) เพื่อให้นักเรียนสำรวจตัวเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความชอบ ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ และบุคลิกภาพ เป็นต้น การที่นักเรียนรู้จักและเกิดการยอมรับตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ
- 4) เพื่อให้การจัดการแนะแนวในสถานศึกษามีความสมบูรณ์ มีความสะดวกต่อการบริหารจัดการ โดยนำผลจากข้อมูลนักเรียนในแต่ละด้านไปจัดโครงการเพื่อป้องกัน แก้ไข หรือพัฒนาส่งเสริมให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

การปฏิบัติงานแนะแนวเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จนั้น จำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการเหมาะสม เช่น แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ แบบวัดแววความสามารถพิเศษ แบบทดสอบสุขภาพจิต เป็นต้น ดังนั้น ครูแนะแนวจำเป็นต้องมีความรู้และความชำนาญในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดีในการศึกษารายละเอียดและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนักเรียน ซึ่งจำเป็นต้องใช้วิธีการที่เหมาะสม สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายประหยัดเวลาและแรงงาน ตลอดจนมีคำชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้และการแปลความหมายอย่างชัดเจน วิธีการจัดบริการศึกษารวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลมีประโยชน์ในการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อที่จะได้เข้าใจตัวนักเรียนมากขึ้น ทราบปัญหาที่นักเรียนกำลังประสบอยู่ ทราบสาเหตุของพฤติกรรม ซึ่งวิธีการจัดบริการศึกษารวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลหรือเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

1) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยไม่ใช้แบบทดสอบ (Non - testing techniques) ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ สังคมมิติ อัตชีวประวัติ การศึกษารายกรณี ระเบียบสะสม ระเบียบพฤติกรรม มาตรฐานค่า การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม เป็นต้น

2) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบ (Testing techniques) ได้แก่ แบบทดสอบทางจิตวิทยา แบบทดสอบสติปัญญา แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบความถนัด แบบทดสอบความสนใจ แบบทดสอบบุคลิกภาพ เป็นต้น

2. บริการสนเทศ

บริการสนเทศ หมายถึง การให้บริการข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูลให้นักเรียนได้รับความรู้ในเรื่องด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม เพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการวางแผน ดำเนินชีวิตและพัฒนาตนได้อย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลง บริการสนเทศเป็นบริการหนึ่งของการจัดบริการแนะแนวในสถานศึกษาที่มุ่งให้นักเรียนมีข้อมูลสนเทศไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษา อาชีพส่วนตัวและสังคมได้อย่างเหมาะสม สามารถนำข้อสนเทศไปพัฒนาตนเองให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในปัจจุบัน ซึ่งง่ายต่อการเข้าถึงและการแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว โดยมีทั้งประโยชน์และโทษ บุคลากรแนะแนวจึงต้องส่งเสริม สนับสนุน หรือให้ความรู้ช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องนี้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

จุดมุ่งหมายในการจัดบริการสนเทศทางการแนะแนว มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อให้นักเรียนได้รับข่าวสาร เรื่องราวต่าง ๆ ที่มีคุณภาพเป็นประโยชน์ต่อตนเอง
- 2) เพื่อเป็นแหล่งความรู้และแหล่งค้นคว้าข้อสนเทศที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ
- 3) เพื่อให้ข้อสนเทศที่ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์ต่อนักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง
- 4) เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนได้พิจารณาโอกาสและทางเลือกต่าง ๆ ทางการศึกษา และอาชีพ
- 5) เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษา อาชีพ และมีมนุษยสัมพันธ์ทำให้บุคคลมีคุณลักษณะพื้นฐานที่ดีต่อการดำเนินชีวิต
- 6) เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีนิสัยในการทำงานที่ดี

ประเภทของข้อสนเทศทางการแนะแนว

ข้อสนเทศที่ใช้ในการจัดบริการสนเทศ แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) **ข้อสนเทศด้านการศึกษา** การให้ข้อสนเทศด้านการศึกษา เป็นการให้ความรู้ ประสบการณ์ และรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาในช่วงปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งวิธีการศึกษาเล่าเรียนให้ประสบผลสำเร็จ พุนการศึกษา หลักสูตรสาขาวิชา กิจกรรมเสริมหลักสูตร แนวทางการศึกษาต่อ การฝึกอบรม แนวทางการลงทะเบียน การถอนหรือยกเลิกรายวิชา ข้อดีและข้อเสียในการศึกษาเล่าเรียน ในแต่ละสาขาอาชีพ เป็นต้น ข้อสนเทศด้านการศึกษา ที่ควรจัดให้นักเรียน ประกอบด้วย

1.1) ข้อมูลสถานศึกษาที่กำลังศึกษา ได้แก่ ประวัติความเป็นมา เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ รายชื่อผู้บริหารและบุคลากร ผลงาน ความสำเร็จและความภาคภูมิใจของสถานศึกษา

1.2) ระเบียบ ข้อบังคับและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ของสถานศึกษา

1.3) หลักสูตรของสถานศึกษา ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร แผนการเรียนรู้ รายวิชาเรียน การวัดและการประเมินผล การสำเร็จการศึกษา การเลือกชมรม และกิจกรรมพัฒนานักเรียน

1.4) บริการต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้ เช่น บริการพยาบาลและอนามัยสถานศึกษา บริการห้องสมุด บริการโสตทัศนูปกรณ์ บริการอาหารกลางวัน บริการแนะแนว บริการพุนการศึกษา เป็นต้น

1.5) ข้อมูลสถาบันการศึกษาต่อ เช่น รายชื่อสถาบันการศึกษา ที่ตั้ง ระดับการศึกษา คุณสมบัติในการศึกษาต่อ วิธีการเข้าศึกษา ค่าใช้จ่าย ช่วงเวลารับสมัคร เป็นต้น

1.6) ข้อมูลในการพิจารณาเลือกแนวทางศึกษาต่อ เช่น ความสามารถทางการเรียน ความถนัด ความสนใจ แนวทางการประกอบอาชีพ

1.7) วิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะการอ่าน การจดบันทึก การแสวงหาแหล่งเรียนรู้ การสอบ เป็นต้น

1.8) การศึกษาภาคฤดูร้อน การเข้าค่ายพัฒนาทักษะช่วงปิดภาคเรียน การกวดวิชา

2) **ข้อสนเทศด้านอาชีพ** การจัดบริการสนเทศด้านอาชีพ เน้นให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนเข้าสู่อาชีพ โดยพัฒนาการทางอาชีพของนักเรียน ข้อสนเทศด้านอาชีพ ประกอบด้วย

2.1) คุณลักษณะของตนเองที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพ เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับงาน บุคลิกภาพทางอาชีพ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพ เป็นต้น

2.2) ความสำคัญของการประกอบอาชีพและเจตคติต่อการประกอบอาชีพสุจริต

2.3) รายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพ ได้แก่ ชื่ออาชีพ ลักษณะงาน สถานที่ทำงาน รายได้ ความก้าวหน้า ความต้องการตลาดแรงงาน สวัสดิการ เป็นต้น

2.4) ข้อมูลการหารายได้ระหว่างเรียน ได้แก่ กรมการจัดหางาน และหน่วยงานเอกชนที่รับสมัครนักเรียนทำงานช่วงปิดภาคเรียนหรือช่วงเวลาหลังเรียน เป็นต้น

2.5) ข้อมูลการเตรียมตนเองเข้าสู่งานอาชีพ เช่น การสำรวจตนเองด้านอาชีพ การแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพ เป็นต้น

3) **ข้อสนเทศด้านส่วนตัวและสังคม** การให้ข้อสนเทศด้านส่วนตัวและด้านสังคมเป็นการช่วยให้นักเรียนมีชีวิตหรือความเป็นอยู่อย่างมีความสุข มีพัฒนาการและสุขภาพทางกาย จิต ปัญญา และสังคม ปรับตัวและอยู่ร่วมกับ

ผู้อื่นได้ การเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี มีบุคลิกภาพและมารยาทตามกาลเทศะ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และมีทักษะชีวิต
ข้อสนเทศด้านส่วนตัวและด้านสังคม ประกอบด้วย

3.1) วิธีการรู้จักตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักระดับเชาว์ปัญญา ความสามารถ ความถนัด
ความสนใจ ความต้องการ ตลอดจนนิสัยใจคอ เป็นต้น

3.2) พัฒนาการของวัยรุ่น เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา แนวทาง
การป้องกันปัญหาในวัยรุ่น

3.3) บทบาททางเพศ การปรับตัว การสร้างความสัมพันธ์กับเพศเดียวกันและต่างเพศ อิทธิพล
กลุ่มเพื่อน พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

3.4) การยอมรับและเข้าใจตนเอง เช่น รูปร่างหน้าตา สภาพครอบครัว เศรษฐกิจ และรายได้

3.5) การวางตนให้เหมาะสม มารยาทการเข้าสังคม การพัฒนาบุคลิกภาพ การใช้เวลาว่าง

3.6) การรู้เท่าทันสังคมและทักษะชีวิต ภัยจากสังคมออนไลน์

วิธีการจัดบริการสนเทศที่นิยมในศาสตร์ด้านการแนะแนวทั้งในประเทศและต่างประเทศมีการผสมผสานกัน
ทั้งการให้ข้อสนเทศเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ตลอดจนการใช้สื่อต่าง ๆ ในการเผยแพร่ข้อสนเทศ ตัวอย่างเช่น

1) ปฐมนิเทศ และปัจฉิมนิเทศ

2) กิจกรรมโฮมรูม

3) การจัดป๋ายนิเทศ

4) ศูนย์สนเทศ หรือห้องสมุดอาชีพ

5) การจัดสัปดาห์แนะแนว การจัดนิทรรศการแนะแนว หรือวันอาชีพ

6) กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน

7) ทักษะศึกษา

8) กระดานสนทนา (web board) หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E - mail) หรือสื่อสังคม ออนไลน์ เช่น
เว็บไซต์ (Website) เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) เป็นต้น

9) คู่มือนักเรียน แฟ้มอาชีพ หนังสือเล่มเล็ก กล่องบัตรอาชีพ แผ่นพับ

10) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น VCD แนะนำการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม

11) การเชิญวิทยากรมาบรรยาย

3. บริการให้การปรึกษา

แต่ละบุคคลย่อมประสบปัญหาต่าง ๆ ตั้งแต่ปัญหาเล็กน้อยไปจนกระทั่งปัญหาที่เป็นวิกฤตของชีวิต
มนุษย์ถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและความสำคัญสูงสุดที่จะทอดทิ้งมิได้ ดังนั้นการให้บริการปรึกษา นับเป็น
หัวใจของการแก้ปัญหาให้คนพ้นจากทุกข์ในระดับหนึ่งได้ และถือได้ว่าเป็นการให้บริการที่สำคัญของการแนะแนว
เป็นบริการที่นับว่าเป็น “หัวใจสำคัญของงานบริการแนะแนว”

บริการให้การปรึกษา หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน กระบวนการของสัมพันธภาพ
ที่มีหลักการ ขั้นตอนและจุดหมาย ด้วยการสื่อสารแบบสองทางระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา โดยผู้ให้
การปรึกษาจะต้องได้รับการฝึกอบรมทางวิชาชีพเพื่อทำหน้าที่เอื้ออำนวยให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น
เข้าใจสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น และสามารถแสวงหาแนวทางตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง

ขอบข่ายของบริการให้การปรึกษา เนื่องจากการให้การปรึกษาเป็นกระบวนการของความร่วมมือกันระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับการปรึกษาในอันที่จะพยายามหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนั้น ขอบข่ายของบริการให้การปรึกษาสำหรับนักเรียนซึ่งต้องการความช่วยเหลือนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ด้านที่สำคัญ ดังนี้

1) การให้การปรึกษาด้านการศึกษา เป็นบริการที่มุ่งช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการเรียน แนวทางในการศึกษา และการวางแผนอนาคตของชีวิตทางการศึกษา ซึ่งจะส่งผลสะท้อนถึงการประกอบอาชีพต่อไปในภายหน้า รวมถึงการเลือกวิชาเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละคน นอกจากนี้ยังให้วิธีการแสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะด้านการเรียน สร้างนิสัยที่ดีในการเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เช่น การให้การปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อ วิธีการเรียน การจดบันทึก การแบ่งเวลา การปรับตัวเข้ากับวิชาเรียนต่าง ๆ และช่วยแก้ปัญหาด้านการเรียน เป็นต้น

2) การให้การปรึกษาด้านอาชีพ เป็นบริการที่มุ่งช่วยให้ผู้รับการปรึกษารู้จักตนเองและสามารถเข้าใจถึงโลกของอาชีพที่หลากหลายได้ดียิ่งขึ้น เข้าใจถึงโอกาสในการประกอบอาชีพ การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับคุณสมบัติคุณลักษณะของตนเอง รวมถึงการมีความสุขในการประกอบอาชีพ ตลอดจนได้พัฒนาตนเองตามความถนัด ความสนใจเพื่อการประกอบอาชีพ เช่น การให้ข้อมูลด้านอาชีพ การให้ข้อมูลด้านความต้องการของตลาดแรงงาน การตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง การทดสอบความถนัด ความสนใจด้านอาชีพ และการพัฒนาตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมสู่อาชีพที่ตนเลือก เป็นต้น

3) การให้การปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม เป็นบริการที่มุ่งช่วยให้ผู้รับการปรึกษาปรับตัวได้ดีขึ้น ในขณะที่ดำเนินชีวิตอยู่ในครอบครัว ในที่ทำงาน หรือในสถานศึกษา เช่น การให้การปรึกษาเกี่ยวกับการรู้จักและเข้าใจตนเอง การพัฒนาแผนการดำเนินชีวิต และการพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัย เป็นต้น การให้การปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม สามารถจะช่วยให้บุคคลนั้นมีสุขภาพจิตที่ดี เข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง และยอมรับผู้อื่นได้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นการสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคม

บริการการให้การปรึกษาเปรียบดัง “หัวใจของบริการแนะแนว” เป็นภารกิจสำคัญของผู้ให้การปรึกษาเพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษามีความเข้าใจตน เข้าใจปัญหา เข้าใจสภาพแวดล้อม สามารถนำตนไปสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสู่ความงอกงามต่อไปได้ โดยจัดให้มีการบริการปรึกษาด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่พฤติกรรมเหมาะสมได้ด้วยตนเอง โดยบริการการให้การปรึกษา สามารถดำเนินการได้โดยครูแนะแนว นักจิตวิทยาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นักจิตวิทยาโรงเรียน หรือนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) วิถีใหม่ เพื่อช่วยเหลือในการขอรับการปรึกษา

4. บริการจัดวางตัวบุคคล

การที่นักเรียนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในชีวิตด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านสังคมและส่วนตัวหรือไม่ มากน้อยเพียงใดนั้น บริการจัดวางตัวบุคคลมีบทบาทเกี่ยวข้องอย่างมาก เพราะเป้าหมายของการจัดวางตัวบุคคลก็คือ การช่วยให้บุคคลได้อยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมกับตน ดังนั้นถ้านักเรียนได้รับการจัดวางตัวบุคคลทางด้านการศึกษาอย่างเหมาะสม ก็จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการวางแผนการศึกษา ถ้านักเรียนได้รับการจัดวางตัวทางอาชีพที่เหมาะสม ก็จะช่วยให้เขาได้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และในทำนองเดียวกัน ถ้านักเรียนได้รับการจัดวางตัวบุคคลทางด้านสังคมและส่วนตัวอย่างเหมาะสม ก็จะทำให้เขาดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้นถ้าเราสามารถจัดวางตัวบุคคลให้อยู่ในที่ที่เขาควรจะอยู่ไม่ว่าด้านใดก็ตาม เขาจะมีความสุขมากขึ้นอย่างแน่นอน

บริการจัดวางตัวบุคคล หมายถึง บริการที่ช่วยให้นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับตนเอง ทางด้านความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด บุคลิกภาพ ตลอดจนค่านิยม ความเชื่อ ฐานะทางเศรษฐกิจ สามารถวางแผนชีวิต และดำเนินการตามโครงการที่นักเรียนได้ตัดสินใจ โดยจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและสภาพปัญหา ของนักเรียนแต่ละคนเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ทำงานด้านการแนะแนว ที่มีประสบการณ์

จุดมุ่งหมายของการจัดบริการจัดวางตัวบุคคล มีความสำคัญ ดังนี้

- 1) เพื่อให้นักเรียนได้รับบริการ หรือสวัสดิการที่จำเป็นสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ
- 2) เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับความถนัด ความสามารถและความสนใจ ของตน
- 3) เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสก้าวหน้า หรือพัฒนาประสบการณ์ใหม่ที่เหมาะสมและมีคุณค่าต่อตนเอง ในการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม
- 4) เพื่อช่วยนักเรียนวางแผนการเรียน เช่น การศึกษาต่อ การเลือกสายการเรียน การเลือกศึกษา ในรายวิชา สาขาวิชาที่เหมาะสมกับตนเอง
- 5) เพื่อช่วยนักเรียนวางแผนในเรื่องอาชีพของตนในอนาคต
- 6) เพื่อช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานพิเศษในเวลาว่าง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์กับงาน อาชีพต่าง ๆ และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน
- 7) เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและสถานที่
- 8) เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ดำเนินการตามแผนที่ตนวางไว้
- 9) เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ได้อย่างเหมาะสม
- 10) เพื่อให้การจัดการแนะแนวในสถานศึกษามีความสมบูรณ์ นักเรียนมีโอกาสได้รับบริการ และประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้ตามความเหมาะสม

ประเภทการบริการจัดวางตัวบุคคล แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ การจัดวางตัวบุคคลด้านการศึกษา การจัดวางตัวบุคคลด้านอาชีพ การจัดวางตัวบุคคลด้านส่วนตัวและสังคม มีรายละเอียด ดังนี้

1) การจัดวางตัวบุคคลด้านการศึกษา คือ การจัดบริการให้ความช่วยเหลือนักเรียนในด้านที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเลือกการเรียน เลือกวิชาเรียน เลือกหลักสูตร เลือกแนวทางการศึกษาต่อ เลือกสถาบันการศึกษาต่อ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ สภาพร่างกาย และฐานะทางเศรษฐกิจ ของตน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในการเรียน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ การจัดวางตัวนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาและการจัดวางตัวนักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษา และต้องการศึกษาต่อ

2) การจัดวางตัวบุคคลด้านอาชีพ คือ การช่วยให้นักเรียนได้เลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสม ตรงตามศักยภาพ มีความรู้ ความเข้าใจในข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ข้อมูลเกี่ยวกับด้านอาชีพ ทำให้นักเรียนสามารถตัดสินใจ เลือกอาชีพหรือเลือกวิชาชีพที่จะศึกษาต่อได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเป็นผู้ประกอบอาชีพที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถตัดสินใจ แก้ไขปัญหา มีรายได้เสริม ได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่า ได้เรียนรู้การทำงานอย่างปลอดภัย และคุ้มค่า ทั้งด้านค่าตอบแทนที่เป็นรายได้และค่าตอบแทนที่เป็นประสบการณ์ ตลอดจนสามารถรับผิดชอบตนเองได้

รวมทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเป็นคนรักการทำงาน รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานที่สุจริต

3) การจัดวางตัวบุคคลด้านส่วนตัวและสังคม คือ การช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง โดยการช่วยให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ทำให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองดีขึ้น เกิดทักษะทางสังคม สามารถวางตัวในสังคมไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและสถานที่ มีโลกทัศน์ที่กว้างขวาง นักเรียนจะมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะบริการจัดวางตัวบุคคลไม่เพียงแต่ช่วยในการแก้ปัญหา แต่ยังให้ประสบการณ์ตรงเพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของนักเรียน อันเป็นการเตรียมตัวนักเรียนในอนาคตด้วย อีกทั้งเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายกรณี เช่น ทุนการศึกษา กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ทุนปัจจัยพื้นฐาน เป็นต้น

5. บริการติดตามผล

การติดตามและประเมินผลการจัดบริการมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพราะจะทำให้งานแนะแนวมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น การติดตามผลจะช่วยให้ครูแนะแนวทราบข้อมูลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนภายหลังได้รับการจัดบริการแนะแนวว่าเป็นเช่นไร บริการแนะแนวที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนให้เกิดพัฒนาการตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ทำให้เกิดความงอกงามแก่ชีวิตของตนเอง นอกจากนี้ การติดตามผลไม่ได้หมายถึงนักเรียนเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการแนะแนวของแต่ละสถานศึกษาด้วย ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษามีฐานข้อมูลสำหรับวางแผนปรับปรุงและพัฒนาบริการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

บริการติดตามผล หมายถึง บริการติดตามดูแลพัฒนาการต่าง ๆ ของนักเรียน ตลอดจนความสำเร็จในการจัดบริการแนะแนวที่ดำเนินการไปแล้ว เพื่อตรวจสอบดูว่าบริการที่จัดให้นักเรียนประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำข้อมูลจากการติดตามผลมาปรับปรุงงานบริการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยวิธีการ เครื่องมือหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมและประมวลผลข้อมูล โดยมีจุดมุ่งหมายของบริการติดตามผลไว้ดังนี้

- 1) เพื่อติดตามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่
- 2) เพื่อตรวจสอบนักเรียนที่ลาออกจากสถานศึกษากลางคันว่ามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร
- 3) เพื่อทราบความก้าวหน้าด้านต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น โอกาสในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการใช้ชีวิตในสังคม
- 4) เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมจากนักเรียน
- 5) เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงบริการแนะแนวของสถานศึกษา อันจะเกิดประโยชน์ต่อบริการแนะแนวในการศึกษาต่อไป
- 6) เพื่อสำรวจปัญหาต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรและบริการแนะแนวของสถานศึกษา

วิธีการจัดบริการติดตามผล

การติดตามผลสามารถทำได้หลายวิธี ครูหรือผู้แนะแนวอาจทดลองใช้วิธีต่าง ๆ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความสะดวกและประสิทธิภาพ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การทำงาน สถานศึกษา และนักเรียน โดยการติดตามผลเพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ประโยชน์ทางการแนะแนว สามารถที่จะเลือกใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1) การติดตามผลเป็นเอกสารถึงตัวบุคคล

1.1) แบบสอบถาม ใช้เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับประสบการณ์ สภาพในปัจจุบัน และความคิดเห็นต่าง ๆ ที่มีต่อสถานศึกษาและสังคมทั่วไป

1.2) แบบสำรวจ ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการสำรวจหัวข้อเรื่องหรือข้อมูลเฉพาะอย่าง

1.3) จดหมาย อาจจัดทำเป็นรูปแบบ (form) ที่พิมพ์ไว้แล้วหรือทำขึ้นเป็นการส่วนตัวเป็นครั้งคราว สามารถที่จะช่วยในการติดตามผลเป็นขั้นต้นได้หลังจากนั้นอาจมีการพูดคุยเป็นส่วนตัวโดยตรง

2) การติดต่อเป็นการส่วนตัวโดยตรง

2.1) การสัมภาษณ์ เป็นเทคนิคที่ช่วยให้ทราบได้ว่าบุคคลใดต้องการบริการเพิ่มเติมหรือไม่ และยังทำให้ได้ข้อมูลจากบุคคลที่ต้องการอีกด้วย

2.2) การสนทนาทางโทรศัพท์ เป็นการช่วยให้ได้ให้ข้อมูลการติดต่อง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

2.3) การประชุมอย่างไม่เป็นทางการ ทำให้มีโอกาสพบปะและได้ข้อมูลจากผู้ที่ต้องการติดตามผลเป็นกลุ่ม

2.4) การอภิปรายกลุ่ม สามารถจัดได้ทั้งผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันและศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว นอกเหนือจากจะช่วยให้ได้ข้อมูลเพื่อการติดตามผลแล้วยังช่วยให้ผู้เข้าร่วมอภิปรายเกิดปฏิสัมพันธ์และมีเจตคติที่ดีต่อกัน

2.5) การให้การศึกษา นำมาใช้เมื่อบุคคลจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเพิ่มเติมในภายหลัง

2.6) การสังเกต เพื่อช่วยให้ทราบข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือไปแล้ว และเพื่อประเมินว่าการจัดบริการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ ไปแล้วนั้น ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการมากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถทำการสังเกตได้ทั้งขณะทำงานร่วมกับเพื่อน ขณะกำลังเล่นภายในห้องเรียน หรือการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลโดยทั่ว ๆ ไป

3) การติดต่อกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ได้รับการติดตามผล

3.1) การเชิญบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมาประชุม ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อผู้ที่ได้รับการติดตามผลด้วย

3.2) การประชุมคณะครู อาจารย์ ในสถานศึกษาเป็นเทคนิคที่สำคัญในการติดตามผลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม และเพื่อให้ได้รับข้อเสนอแนะจากเพื่อนร่วมงานในระดับวิชาชีพด้วยกัน

3.3) การเชิญนายจ้างมาประชุม โดยเชิญผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการที่มีศิษย์เก่าเข้าไปทำงานหรือนายจ้างที่รับบุคคลเข้าทำงานโดยผ่านฝ่ายแนะแนว ซึ่งจะช่วยให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานและลักษณะนิสัยส่วนตัวของบุคคลจบจากสถานศึกษาไป และยังช่วยให้ทราบถึงความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการต่าง ๆ

3.4) การเยี่ยมชมสถานศึกษา การไปเยี่ยมชมสถานศึกษา หรือสถานฝึกอบรม และมีโอกาสได้พูดคุยกับผู้บริหาร ครู อาจารย์ ของสถานศึกษาที่มีศิษย์เก่าจากสถานศึกษาไปศึกษาต่อจะช่วยให้ทราบถึงคุณภาพด้านต่าง ๆ ของศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาไปแล้ว

3.5) การติดตามข่าวจากสื่อสังคมออนไลน์และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มีการลงข่าวเกี่ยวกับสถานศึกษาและศิษย์เก่าโดยใช้วิธีการตัดข่าวใส่แฟ้ม จะช่วยให้ทราบถึงความสำเร็จและภาพลักษณ์ของการดำเนินงานของโรงเรียน

สรุปได้ว่า บริการติดตามผล เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมและประมวลผลข้อมูลที่เป็นผลของการให้บริการ โดยการเลือกใช้วิธีการ เครื่องมือหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในกระบวนการบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ เพื่อติดตามนักเรียน ทั้งที่กำลังศึกษาอยู่ นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวไปแล้ว นักเรียนที่ต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นรายกรณีหรือกรณีพิเศษ และนักเรียนที่ออกจากสถานศึกษาไปแล้ว รวมถึงติดตามผลการดำเนินงานบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ เพื่อประเมินผลสำเร็จและการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

จากบริการแนะแนวในสถานศึกษาทั้ง 5 บริการ สามารถสรุปการดำเนินงานบริการแนะแนวในสถานศึกษา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การดำเนินงานบริการแนะแนวในสถานศึกษา

บริการแนะแนว	วิธีการดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน
1. บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล	- จัดทำระเบียบสะสม - บันทึกการเยี่ยมบ้าน - ทำแบบทดสอบ, แบบสอบถาม, แบบประเมิน - จัดทำสังคมมิติ - อื่น ๆ	- ครูมีข้อมูลในการศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี - ครูสามารถนำข้อมูลไปช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนานักเรียนได้เต็มตามศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล - นักเรียนได้ค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเอง ตามหลักการและทฤษฎีนั้น ๆ
2. บริการสนเทศ	การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษา ด้านอาชีพและด้านส่วนตัวและสังคม โดยใช้ช่องทางการสื่อสารกับนักเรียน และผู้ปกครองในช่องทางต่าง ๆ เช่น ป้ายนิเทศ สื่อสังคมออนไลน์ เสียงตามสาย	นักเรียนและผู้ปกครองจะได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง ได้เต็มประสิทธิภาพและเป็นปัจจุบัน ตามความสนใจ และเลือกสรรข้อมูลต่อยอดได้
3. บริการให้การปรึกษา	ให้การปรึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม โดยใช้ทักษะการให้การปรึกษาตามทฤษฎีที่หลากหลาย	นักเรียนได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง หลังจากได้รับการปรึกษา
4. บริการจัดวางตัวบุคคล	- จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และความรู้ ทักษะ ตามกลุ่มนักเรียนที่สนใจ - จัดกิจกรรมส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุนนักเรียน	- นักเรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ สู่การค้นพบความถนัดและความสนใจของตนเอง - นักเรียนได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุน ตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน
5. บริการติดตามผล	- การติดตามความคืบหน้าของการดำเนินงานบริการแนะแนว - ติดตามผล ประเมินผลการจัดกิจกรรมแนะแนวทั้งระดับชั้นเรียน และสถานศึกษา	- ครูแนะแนวนำข้อมูลติดตามผล ประเมินผลที่ได้รับมาพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานในปีการศึกษาถัดไป - งานแนะแนวรายงานติดตามผล เมื่อนักเรียนจบชั้น ม.3 และ ม.6 เป็นปัจจุบัน ทุกปีการศึกษา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าบริการแนะแนวมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ช่วยในการป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนานักเรียน เพื่อให้นักเรียนเจริญงอกงามเต็มตามศักยภาพ และเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น จึงขอยกตัวอย่าง เด็กชาย ก ที่ได้รับบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ตัวอย่างการได้รับบริการแนะแนว 5 บริการของเด็กชาย ก

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่า เส้นทางชีวิตของเด็กชาย ก จะชัดเจนมากยิ่งขึ้น หากเด็กชาย ก ได้รับเข้าสู่กระบวนการของบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ ซึ่งแต่ละบริการจะช่วยให้เด็กชาย ก ได้ค้นพบความถนัดและความสนใจของตนเอง นอกจากนั้นยังช่วยให้เด็กชาย ก วางแผนการศึกษาและการประกอบอาชีพของตนเองได้ในอนาคต ดังนั้น เด็กชาย ก จะมีแนวทางและมีเป้าหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับอนาคตของตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้เด็กชาย ก ประสบความสำเร็จในชีวิตได้

แนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูมและการดูแลสุขภาพจิตนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามที่ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” และให้ความสำคัญกับระบบการแนะแนว การ Coaching และเป้าหมายชีวิต รวมถึงการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศและการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงได้ประกาศ เรื่อง แนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม และการดูแลสุขภาพจิตนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน โดยสนับสนุนให้นักเรียนเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการที่ดีและมีสุขภาวะทางร่างกายและจิตใจที่ดีในทุกช่วงวัย ประกอบด้วย

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนาและเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนตามความสนใจ ความถนัดของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบตนเอง ตัดสินใจเลือกและวางแผนเส้นทางการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ มีภูมิคุ้มกันและมีสุขภาวะที่ดี โดยสถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

1.1 ผู้บริหาร

- 1) ให้ความสำคัญ กำหนดนโยบาย แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวที่ชัดเจนครอบคลุมกิจกรรมแนะแนว 3 ขอบข่าย การแนะแนวด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมสอดคล้องกับสถานการณ์และบริบท
- 2) ส่งเสริมให้ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา หรือครูประจำชั้น ได้พัฒนาองค์ความรู้ เทคนิค กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว การให้การปรึกษาและดูแลส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียน
- 3) พัฒนางานแนะแนวร่วมกับภาคีเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง
- 4) กำกับ ติดตาม หนุนเสริม การแนะแนวในสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบันและมีประสิทธิภาพ

1.2 ครูแนะแนว

- 1) ดำเนินการจัดบริการงานแนะแนว 5 ด้าน และกิจกรรมแนะแนวที่ครอบคลุมกิจกรรมแนะแนว 3 ขอบข่าย การแนะแนวด้านการศึกษา มีขอบข่ายตั้งแต่การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน การพัฒนาข้อมูลและช่องทางที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตลอดจนการสร้างนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิต การแนะแนวอาชีพ มีขอบข่ายตั้งแต่การสร้างเจตคติต่อการทำงาน รับรู้เกี่ยวโลกอาชีพที่สอดคล้องกับปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนทักษะในการประกอบอาชีพ และการแนะแนวส่วนตัวและสังคม มีขอบข่ายตั้งแต่การรู้จักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น การรู้จักปรับตัว และจัดการปัญหา การพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม เพื่อให้มีบุคลิกภาพ ความพร้อมในการดำเนินชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี
- 2) ให้การดูแล ส่งเสริม ป้องกัน แก้ไขปัญหา และให้การปรึกษานักเรียนอย่างเหมาะสม รวมทั้งประเมินความเสี่ยง จับสัญญาณอันตรายหรือความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อนักเรียน
- 3) ทำงานร่วมกับครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น ผู้บริหาร ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานแนะแนวที่ก่อเกิดประโยชน์และความปลอดภัยของนักเรียน
- 4) ครูแนะแนว ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว ได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพนักแนะแนวการศึกษาและอาชีพ

2. กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ผ่านการทำกิจกรรมหรือกระบวนการที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนก็ได้ โดยจัดให้มีบรรยากาศอบอุ่น เป็นมิตร ปลอดภัย เสมือนเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน ร่วมกันทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด ซึ่งกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เป็นกิจกรรมสำคัญที่ช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน นักเรียน และเพื่อนนักเรียน หากนักเรียนรู้สึกคุ้นเคยและไว้วางใจครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นแล้ว นักเรียนมีแนวโน้มที่จะกล้าพูดคุยปรึกษาปัญหาของตนเองกับครูมากขึ้น และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงทีและยังเป็นอีกกิจกรรมที่ครูจะได้แนะแนวช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการในแต่ละด้าน ทั้งด้านการเรียน อารมณ์ สังคม และสุขภาพให้ดีขึ้น โดยดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

2.1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เป็น 10 นาทีทองของครูและนักเรียน

ครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้น จัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ทุกวันจันทร์ - ศุกร์ ในช่วง 10 นาทีแรกก่อนเข้าเรียนเป็นประจำสม่ำเสมอทุกวันก่อนเริ่มเรียนตอนเช้า รวมทั้งครูประจำวิชาจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ก่อนเข้าเรียนในแต่ละชั่วโมงเรียน จัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย เป็นประโยชน์เชื่อมโยงกับการเรียน และชีวิตประจำวัน

2.2) จัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ในชั่วโมงแนะแนว

ครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้น และครูแนะแนว สื่อสารทำงานร่วมกัน จัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ในชั่วโมงแนะแนว เพื่อมีเวลาในการจัดกิจกรรมได้มากขึ้นในหัวข้อและประเด็นที่นักเรียนสนใจ รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นและเป็นผู้ออกแบบ เป็นผู้นำการจัดกิจกรรม หาแนวทาง หาคำตอบสู่การป้องกัน แก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ระหว่างกัน

2.3) จัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) แบบ Anywhere Anytime

ครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้น และครูแนะแนว สามารถจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ได้หลากหลายลักษณะ ทั้งในลักษณะเป็นทางการและไม่ทางการ มีความยืดหยุ่น หากนักเรียนมีปัญหาหรือต้องการปรึกษาแบบเป็นส่วนตัว มีความจำเป็นเร่งด่วนก็สามารถพูดคุย ปรึกษาครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น และครูแนะแนว ได้ทุกที่ ทุกเวลาด้วยความเหมาะสมและปลอดภัย

ประเด็นและหัวข้อสำคัญในการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)

- 1) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนและครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว หรือครูประจำวิชา ในการแลกเปลี่ยนพูดคุยข้อมูลการเรียนรู้ในชั้นเรียน หรือเฉพาะรายวิชา ความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิต เป็นต้น
 - 2) การแจ้งข่าวสารประจำวันของโรงเรียน รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ประกาศ แจ้งข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของสถานศึกษาและระดับชั้น เช่น กำหนดการสอบ การแข่งขันกีฬา การจัดนิทรรศการ การจัดพิธีไหว้ครู ผลการประกวด หรือการเข้าร่วมแข่งขันต่าง ๆ เป็นต้น
 - 3) การ Coaching ด้านการศึกษาที่ทันสมัย
 - 4) การ Coaching ด้านอาชีพที่สอดคล้องกับโลกอาชีพปัจจุบัน
 - 5) การ Coaching ด้านส่วนตัวและสังคม รวมทั้งเรื่องการดำเนินชีวิต
 - 6) ให้นักเรียนบันทึกความดี ความภูมิใจของตนเอง
 - 7) การจัดการและแบ่งสรรเวลา ความตรงต่อเวลา
 - 8) การนำข่าวจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ Website หรือ Social Media มาสะท้อนคิดอย่างสร้างสรรค์
 - 9) จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความจำเป็นและสอดคล้องกับประโยชน์ของนักเรียน
- ทั้งนี้ สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความสนใจ สถานการณ์ หรือช่วงเวลาให้มีความเหมาะสม

บทที่ 3

แนวทางการดำเนินงานและสร้างความเข้มแข็งงานแนะแนว
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด
และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

แนวทางการดำเนินงานและสร้างความเข้มแข็งงานแนะแนว ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

การจัดกิจกรรมแนะแนวต้องส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อันจะนำไปสู่สมรรถนะที่สำคัญ 5 ประการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ โดยนำไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมตามลักษณะของกิจกรรมแนะแนวที่ได้ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อีกทั้งยังต้องส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิต แนวทางการบริหารจัดการงานแนะแนวจึงควรมุ่งจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติของผู้เรียน และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีอิสระในการคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการปฏิบัติจนกระทั่งเกิดทักษะชีวิต โดยมีผู้รับผิดชอบกิจกรรมและประสานความร่วมมือกับผู้บริหาร ครู หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติงานขับเคลื่อนงานแนะแนวในระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับจังหวัดและระดับเขตพื้นที่

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” พัฒนาส่งเสริมระบบงานแนะแนว การ Coaching และเป้าหมายชีวิต ปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ที่ตอบสนองและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับให้มีทักษะที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีทักษะจำเป็นสู่การมีอาชีพ มีงานทำ และส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งระบบงานแนะแนว การ Coaching และเป้าหมายชีวิต การดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียนผ่านการจัดกิจกรรมแนะแนวรอบด้าน ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นพบตนเอง สามารถตัดสินใจและวางแผนเส้นทางการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและการมีงานทำ และเพื่อให้การจัดกิจกรรมแนะแนว การจัดบริการแนะแนว และการพัฒนาระบบการแนะแนวดำเนินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน นอกจากหลักการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 แล้ว จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เป้าประสงค์ แนวทางและภารกิจการดำเนินงานและการสร้างความเข้มแข็งงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

ดังนั้นในบทนี้ จึงได้มีการนำเสนอแนวทางการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อจะได้มีแผนและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และเป้าประสงค์ แนวทางการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บทบาทหน้าที่การบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โครงสร้างคณะกรรมการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนว โครงสร้างคณะกรรมการศูนย์แนะแนว บทบาทคณะกรรมการศูนย์แนะแนว บทบาทหน้าที่ศูนย์แนะแนว บทบาทหน้าที่หน่วยงาน / สถานศึกษา / ภาควิชาที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว ดังนี้

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และเป้าประสงค์

วิสัยทัศน์

บริหารจัดการงานแนะแนวอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับสถานการณ์ ขับเคลื่อนงานแนะแนวอย่างเข้มแข็ง มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ค้นพบตนเอง มีเป้าหมายชีวิต มีสุขภาวะที่ดี ดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย

พันธกิจ

1. บริหารจัดการงานแนะแนวให้เป็นระบบ ใช้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อขับเคลื่อนงานแนะแนวอย่างเข้มแข็ง
2. พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูแนะแนว ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว ผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานแนะแนวและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ค้นพบตัวเอง มีเป้าหมายในชีวิต มีสุขภาวะที่ดี ดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย
4. ส่งเสริม สนับสนุนและสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนว

เป้าหมาย

1. โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการบริหารจัดการแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยี และพัฒนาระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวอย่างเป็นระบบ ขับเคลื่อนงานแนะแนวสู่การปฏิบัติอย่างเข้มแข็ง
2. ครูแนะแนว ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการดำเนินงานแนะแนว บูรณาการงานแนะแนวให้สอดคล้องนโยบาย โครงการ กิจกรรม ตามความต้องการจำเป็น และบริบทที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผู้เรียนค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนให้มีสมรรถนะทางด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ค้นพบตัวเอง มีเป้าหมายในชีวิต มีสุขภาวะที่ดีและดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย
4. ภาคีเครือข่ายงานแนะแนว มีส่วนร่วมในการพัฒนาและดำเนินงานแนะแนวอย่างเข้มแข็ง

เป้าประสงค์

1. พัฒนาระบบการบริหารจัดการงานแนะแนว
2. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้และดำเนินงานแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้ค้นพบตัวเอง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาวะที่ดี และดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย
4. สร้างและสนับสนุนภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการแนะแนว

แนวทางการดำเนินงานและการสร้างความเข้มแข็งงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

ภารกิจการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อประสานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ รวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว ร่วมกันสร้างความเข้มแข็ง เป็นต้นแบบและขยายผลการแนะแนวครอบคลุม 3 ขอบข่าย ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม เป็นแกนนำในการพัฒนาครูและผู้รับผิดชอบงานแนะแนวให้สามารถจัดกิจกรรมแนะแนว จัดทำ จัดหา พัฒนาสื่อทางการแนะแนวและขับเคลื่อนงานแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อตัวนักเรียน โดยมีแนวทางและภารกิจการดำเนินงาน ดังนี้

1. แนวทางการดำเนินงานและการสร้างความเข้มแข็งงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการเพื่อให้การดำเนินงานแนะแนวและการสร้างความเข้มแข็งงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้

1.1 ปัจจัยสนับสนุนการบริหารงานแนะแนว

1.1.1 โครงสร้างสนับสนุนการบริหารงานแนะแนว ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารงานแนะแนว ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีผู้บริหารเป็นประธาน ครู ผู้เรียน และภาคีเครือข่าย ผู้รับผิดชอบควรเป็นผู้ที่มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านจิตวิทยาการแนะแนว เป็นเลขานุการหรือผู้ประสานงาน

1.1.2 บุคลากรผู้เกี่ยวข้องการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาจำเป็นต้องทำงานในรูปแบบ คณะกรรมการ การแต่งตั้งคณะทำงานควรคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านจิตวิทยาการแนะแนว ความพร้อมทางจิตใจที่จะทำงานและความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม บุคลากรที่ควรมีส่วนร่วมในงานแนะแนว คือ คณะผู้บริหาร ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เรียน และควรได้รับการพัฒนาความรู้ตาม บทบาทหน้าที่เพื่อให้การดำเนินงานแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น การยกย่อง ชมเชย การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน เป็นต้น

1.1.3 จัดให้มีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่พร้อมใช้งาน เพื่อความสะดวกในการบริการแนะแนว

1.1.4 จัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงาน โต๊ะทำงาน ตู้เอกสาร คอมพิวเตอร์ มีความพร้อม สำหรับการให้บริการแนะแนว

1.1.5 มีสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการบริการให้การปรึกษา และมีเครื่องมือทางจิตวิทยาแนะแนว เพื่อรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น แบบประเมิน แบบวัด แบบทดสอบ แบบสอบถาม เป็นต้น

1.1.6 มีงบประมาณสนับสนุนเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ของงานแนะแนว

1.1.7 การประสานงาน การดำเนินงานแนะแนวต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคลากรหลายฝ่าย เช่น ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนักเรียน ฝ่ายบริหาร งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้ง ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้เรียน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นนอกสถานศึกษา ซึ่งครูแนะแนวจะต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

1.1.8 การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการแนะแนว เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดี เรียนรู้ผ่านกิจกรรมได้อย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาต้องพัฒนาบรรยากาศสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ การสื่อสาร กับผู้เรียนทั้งในระหว่างจัดกิจกรรมแนะแนวและนอกห้องเรียน เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเสริมแรงให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งการสร้างเจตคติ ค่านิยมที่ดีงามนั้น ๆ ให้การบริหารงานแนะแนวบรรลุตามวัตถุประสงค์

1.1.9 เครือข่ายการแนะแนว เป็นการผสมผสานความรู้และประสบการณ์ของบุคคลทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบเครือข่ายนั้น ๆ ให้การบริหารงานแนะแนวบรรลุตามวัตถุประสงค์

1.2 กระบวนการบริหารงานแนะแนว

1.2.1 การจัดกิจกรรมแนะแนวครอบคลุม 3 ขอบข่าย ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว และสังคม

1.2.2 การจัดบริการแนะแนว 5 บริการ ได้แก่ บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการการให้การปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล

1.2.3 การส่งต่อนักเรียน ในกรณีที่บางปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรดำเนินการส่งต่อ เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น โดยการส่งต่อนักเรียนแบ่งเป็น 2 แบบ ดังนี้

1) การส่งต่อภายใน โดยครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือให้นักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา ครูฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2) การส่งต่อภายนอก โดยครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง เป็นผู้ดำเนินการส่งต่อ ไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่า เป็นกรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้

นอกจากการจัดการเพื่อให้ภารกิจการดำเนินงานแนะแนว การจัดบริการแนะแนว และการสร้างความเข้มแข็งงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้กล่าวในข้างต้นแล้ว บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว จะประกอบไปด้วยบุคลากรหลักภายในสถานศึกษา ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ดำเนินงานแนะแนวให้เป็นไปตามมาตรฐาน และข้อกำหนด โดยบุคลากรแต่ละฝ่ายจะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไปตามอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ดังนี้

โครงสร้างบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบาทคณะกรรมการตามโครงสร้างบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการดำเนินงาน ดังนี้

คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียน
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. หัวหน้างานแนะแนว

คณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย

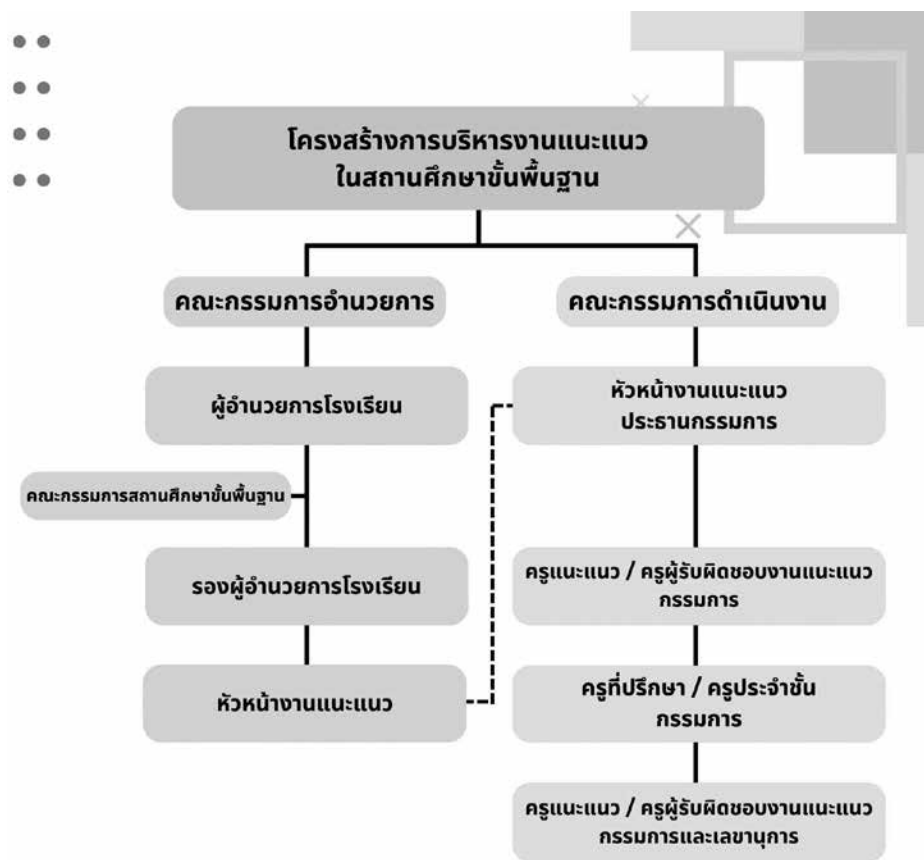
1. หัวหน้างานแนะแนว	ประธานกรรมการ
2. ครูแนะแนว / ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว	รองประธานกรรมการ
3. ครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้น	กรรมการ
4. ครูแนะแนว / ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว	กรรมการและเลขานุการฯ

โดยบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการตามโครงสร้างบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ประกอบไปด้วย คณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการดำเนินงาน มีรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 บทบาทคณะกรรมการตามโครงสร้างบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการ	บทบาทหน้าที่
คณะกรรมการอำนวยการ	ให้การปรึกษา ให้คำแนะนำ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษา และให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะกรณีเกิดปัญหาหรืออุปสรรค ในการดำเนินงาน ตลอดจนอำนวยความสะดวก รวมถึงกำกับติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานของงานแนะแนวในสถานศึกษา
คณะกรรมการดำเนินงาน ประธานกรรมการ	- ส่งเสริม สนับสนุน ให้การปรึกษา แนะนำการขับเคลื่อนการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษา - สร้างและประสานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนงานแนะแนวในสถานศึกษา - เป็นผู้นำในการประสานสัมพันธ์ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับงานแนะแนวในสถานศึกษา - นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล
รองประธานกรรมการ	- ดูแลให้การปรึกษา การดำเนินงานของงานแนะแนวในสถานศึกษา - นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล - ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการ
กรรมการ	ให้ความร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานของงานแนะแนวในสถานศึกษา

คณะกรรมการ	บทบาทหน้าที่
กรรมการและเลขานุการ	1. ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ และธรรมชาติของผู้เรียน 2. วิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและข้อมูล ของผู้เรียนรายบุคคล 3. กำหนดสัดส่วนกิจกรรมแนะแนวให้ครอบคลุม ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม 4. กำหนดวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมแนะแนว ของสถานศึกษา 5. จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว 6. ออกแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว 7. จัดกิจกรรมแนะแนวตามแผน และประเมินผล การจัดกิจกรรม 8. ประเมินเพื่อตัดสินผล และสรุปรายงาน

ภาพที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

หมายเหตุ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทของงานแนะแนวแต่ละสถานศึกษา

นอกจากบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่หลักในการดำเนินงานแนะแนวแล้ว งานแนะแนวจำเป็นต้องสร้างภาคีเครือข่าย การดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกด้าน และแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งบุคลากร หน่วยงานภายใน และภายนอกสถานศึกษา จึงจะทำให้งานแนะแนวประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน / สถานศึกษา / ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน / สถานศึกษา / ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย บทบาทของสถานศึกษา บทบาทของภาคีเครือข่าย บทบาทของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) วิถีใหม่ และบทบาทของผู้ปกครอง โดยมีบทบาทหน้าที่แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน / สถานศึกษา / ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

หน่วยงาน / สถานศึกษา / ภาคีเครือข่าย ที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่
สถานศึกษา เช่น ครูแนะแนว / ครูที่ทำหน้าที่แนะแนว ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา และครูที่เกี่ยวข้อง	- กำหนดแผนปฏิบัติงานแนะแนวระดับสถานศึกษา - จัดโครงการ / กิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนงานแนะแนวของสถานศึกษา ให้ครอบคลุมการดำเนินงานดังนี้ - จัดกิจกรรมแนะแนว ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 - จัดบริการแนะแนว ครอบคลุม 3 ด้าน 5 บริการ - จัดกิจกรรมแนะแนวตามนโยบาย จุดเน้น ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและบริบทของพื้นที่ - จัดทำ / จัดหา / พัฒนาเอกสาร สื่อ และเครื่องมือทางการแนะแนว - พัฒนาบุคลากรด้านการแนะแนวในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครูแนะแนว / ครูที่ทำหน้าที่แนะแนว ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา และครูที่เกี่ยวข้อง - สร้างเครือข่าย สถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ และประสาน ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาดำเนินงานแนะแนว เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย ตามนโยบายเส้นทางการศึกษาเพื่อการมีงานทำ - ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ และติดตามการดำเนินงานแนะแนว ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน - รวบรวมผลงานดีเด่น ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) หรือนวัตกรรม และเป็นต้นแบบการดำเนินงานแนะแนวของสถานศึกษา/ ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา

หน่วยงาน / สถานศึกษา / ภาควิชา ที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่
	8. สร้างความตระหนัก ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในการพัฒนาบุตรหลานอย่างเต็มตามศักยภาพ 9. รวบรวมและรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด
ภาควิชา	1. ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาในการให้ความรู้แก่นักเรียน เช่น การให้ความรู้สุขภาพจิต ความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ 2. เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์ด้านอาชีพให้กับนักเรียน 3. สนับสนุนทุนการศึกษา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ด้านการเรียน 4. มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความสำเร็จ ของการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) วิถีใหม่	1. ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการนักเรียนหรือสภานักเรียน ของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และร่วมกิจกรรมโครงการ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) วิถีใหม่ 2. ให้การปรึกษาเบื้องต้น ภายในการดูแลของครูแนะแนว 3. เป็นแบบอย่างที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ และเป็นผู้รับฟังอย่างจริงจัง ให้ความสำคัญกับการรักษาความลับ 4. ประสานงานเครือข่าย การพัฒนางานของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) วิถีใหม่ ให้ต่อเนื่องและยั่งยืน โดยตระหนัก ในความสำคัญของบทบาทของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาและมีเจตคติ ที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของสังคม ทั้งในสถานศึกษา และชุมชน ประสานสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับบ้าน ชุมชน ผู้นำชุมชน 5. จัดตั้งกลุ่มและขยายผลนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) วิถีใหม่ ในสถานศึกษา ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน เพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) วิถีใหม่ ภายในสถานศึกษา เผยแพร่ความรู้และกิจกรรมต่าง ๆ สู่สถานศึกษาเครือข่าย 6. ประเมินผลการจัดกิจกรรมและนำเสนอสถานศึกษา เพื่อพัฒนา เครือข่ายนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) วิถีใหม่ ในโอกาสต่อไป
ผู้ปกครอง	1. เข้าร่วมการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) 2. เข้าร่วมกิจกรรม / ร่วมจัดกิจกรรมพัฒนาบุตรหลาน เพื่อให้ผู้เรียน บรรลุเป้าหมาย 3. สื่อสารและรับทราบข้อมูลของบุตรหลานอย่างรอบด้าน 4. ประเมินและร่วมวางแผนการศึกษาร่วมกับครูและบุตรหลาน 5. ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง สถานศึกษา ในการพัฒนา บุตรหลาน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย

แนวทางการดำเนินงานและการสร้างความเข้มแข็งงานแนะแนวในศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อประสานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ รวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว ร่วมกันสร้างความเข้มแข็งเป็นต้นแบบและขยายผลการแนะแนว ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม เป็นแกนนำในการพัฒนาครูและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวให้สามารถจัดกิจกรรมแนะแนว พัฒนาสื่อทางการแนะแนว และระบบงานแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน โดยคำนึงถึงภารกิจสำคัญต่อไปนี้

1. ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดทำแผนการดำเนินงานที่มีความเชื่อมโยงกับนโยบาย จุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมให้นักเรียน เรียนดี มีความสุข รวมทั้งมีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและบริบทในพื้นที่
2. กำหนด จัดตั้งโครงสร้างและคณะทำงานของศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นปัจจุบัน ขับเคลื่อนงานตามแผนงาน โครงการ ปฏิทินการดำเนินงาน
3. ดำเนินการและพัฒนางานแนะแนวอย่างเข้มแข็ง ครอบคลุม 3 ขอบข่ายการแนะแนว ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม การชี้แนะ Coaching และส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักและค้นพบตนเอง ตัดสินใจ และวางแผนการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม เตรียมความพร้อมเข้าสู่โลกอาชีพ
4. เป็นต้นแบบและเป็นแกนนำการขับเคลื่อนงานแนะแนวในพื้นที่ รวมทั้งมีส่วนในการพัฒนาครูแนะแนว และครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวในพื้นที่ ให้สามารถจัดกิจกรรมแนะแนวและขับเคลื่อนงานแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ดำเนินงานกิจกรรมและพัฒนาการดำเนินสู่การเป็นสถานศึกษาต้นแบบนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) วิถีใหม่
6. ดำเนินการสร้างความปลอดภัยในมิติส่วนตัวและสังคมและสุขภาพจิตนักเรียนด้วยการแนะแนว
7. ร่วมเป็นคณะทำงาน ดำเนินการและสื่อสารสถานศึกษาในพื้นที่ให้ขับเคลื่อนโครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับในพื้นที่
8. จัดทำ พัฒนา เลือกใช้สื่อ เครื่องมือทางการแนะแนว เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวอย่างเหมาะสม รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แนะนำ ส่งเสริมให้ครูแนะแนวและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวในพื้นที่ นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักและค้นพบตนเอง ได้พัฒนาตามความสนใจและความถนัด
9. สร้างและประสานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวในพื้นที่ เพื่อร่วมกันสร้างความเข้มแข็งและขับเคลื่อนงานแนะแนวเชิงรุกและทันต่อเหตุการณ์
10. ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการสร้างความเข้มแข็งของศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา มายัง สพท. และ สพฐ. อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ส่งเสริมประสิทธิภาพ การดำเนินงานแนะแนว การจัดบริการแนะแนว และการสร้างความเข้มแข็งงานแนะแนวของสถานศึกษาในเครือข่าย จัดทำแผนพัฒนา ดำเนินการพัฒนาครูและนักเรียนตามแผนสร้างภาคีเครือข่ายกับหน่วยงานในพื้นที่ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติให้หน่วยงานต้นสังกัด จึงต้องมีการกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

โครงสร้างคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด

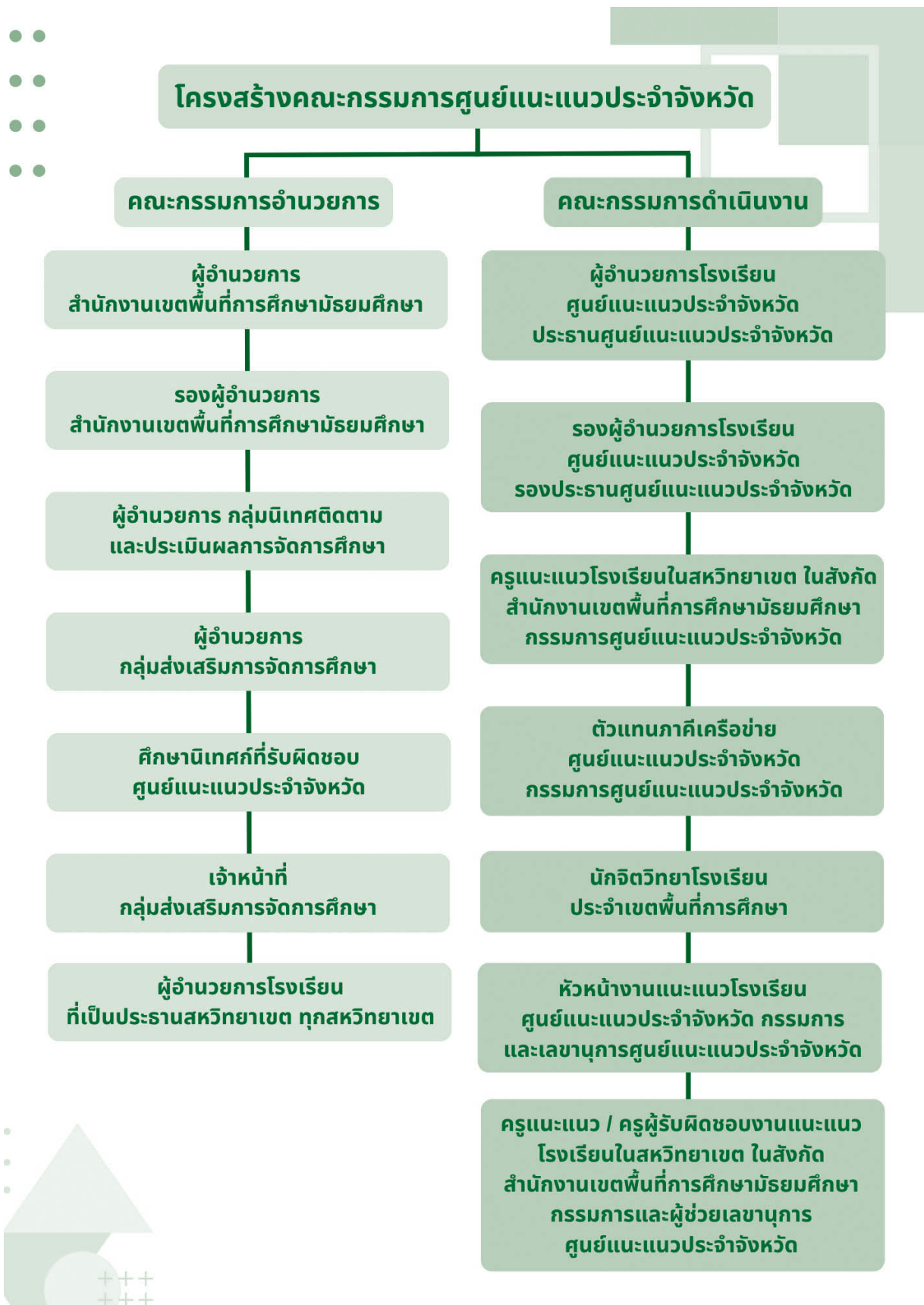
โครงสร้างคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการดำเนินงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
2. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
3. ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
4. ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
5. ศึกษาธิการที่รับผิดชอบศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด
6. เจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
7. ผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นประธานสหวิทยาเขตทุกสหวิทยาเขต

คณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด	ประธาน
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียนศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด	รองประธาน
3. ครูแนะแนวโรงเรียนในสหวิทยาเขตในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	กรรมการ
4. ตัวแทนภาคีเครือข่ายศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด	กรรมการ
5. นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา	กรรมการ
6. หัวหน้างานแนะแนวโรงเรียนศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด	กรรมการและเลขานุการ
7. ครูแนะแนว / ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวโรงเรียน
ในสหวิทยาเขตในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ภาพที่ 3 โครงสร้างคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด

หมายเหตุ ทั้งนี้คณะกรรมการดำเนินงานสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทของแต่ละศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด

โครงสร้างคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

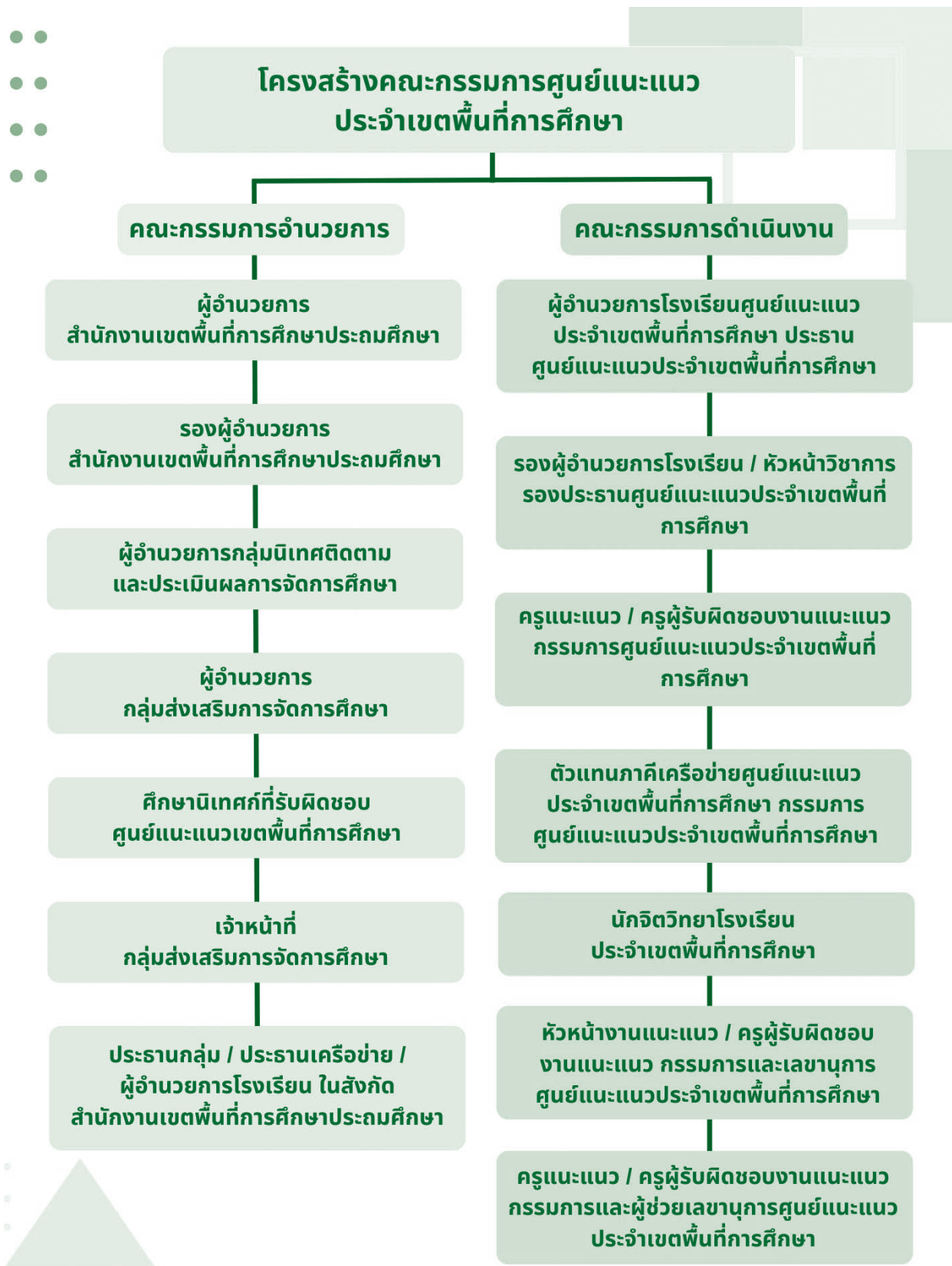
โครงสร้างคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการดำเนินงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
3. ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
4. ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
5. ศึกษาธิการที่รับผิดชอบศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา
6. เจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
7. ประธานกลุ่ม / ประธานเครือข่าย / ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด

คณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา	ประธาน
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียน / หัวหน้าวิชาการ	รองประธาน
3. ครูแนะแนว / ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว	กรรมการ
4. ตัวแทนภาคีเครือข่ายศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา	กรรมการ
5. นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา	กรรมการ
6. หัวหน้างานแนะแนว / ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว	กรรมการและเลขานุการ
7. ครูแนะแนว / ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวโรงเรียน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ภาพที่ 4 โครงสร้างคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

หมายเหตุ ทั้งนี้คณะกรรมการดำเนินงานสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทของแต่ละศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

บทบาทคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

บทบาทคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ ประธานศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา รองประธาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา กรรมการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา กรรมการและเลขานุการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา ผู้ช่วยเลขานุการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา โดยมี บทบาทหน้าที่แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 บทบาทคณะกรรมการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

คณะกรรมการ	บทบาทหน้าที่
คณะกรรมการอำนวยการ	ให้ข้อมูลแนวนโยบาย การปรึกษา แนะนำ เสนอแนะ อำนวยความสะดวก สนับสนุน ตลอดจนนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของศูนย์แนะแนว ประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา
ประธานศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่ การศึกษา	- ส่งเสริม สนับสนุน ให้การปรึกษา แนะนำ การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ของศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา - สร้างและประสานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อร่วมกันขับเคลื่อน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา - เป็นผู้นำในการประสานสัมพันธ์ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับ ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา - นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล
รองประธานศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา	- ดูแลให้การปรึกษา การดำเนินงานของศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา - นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล - ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนว ประจำเขตพื้นที่การศึกษา
กรรมการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่ การศึกษา	ให้ความร่วมมือช่วยเหลือการดำเนินงานของศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา
กรรมการและเลขานุการ ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่ การศึกษา	- วิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาการแนะแนว ของศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด / ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา ให้ครอบคลุมขอบข่ายการแนะแนวทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม - ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการ เพื่อยกระดับขับเคลื่อนการดำเนินงาน แนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด / ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

คณะกรรมการ	บทบาทหน้าที่
	- ยกระดับการขับเคลื่อนและเป็นต้นแบบในการดำเนินงานแนะแนวของจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งขยายผลการขับเคลื่อนงานแนะแนวครอบคลุมทั่วพื้นที่ โดยการจัดกิจกรรมแนะแนวบูรณาการการเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Work Experience) ที่สอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบตนเอง มีเป้าหมาย ตัดสินใจเลือกเส้นทางการศึกษาและการประกอบอาชีพ ได้สอดคล้องกับความถนัดและศักยภาพ รวมทั้งทิศทางแนวโน้มของตลาดแรงงาน - ดำเนินการจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวอย่างมีระบบสามารถใช้งานได้จริงและเชื่อมโยงกับข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง - ให้การส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) วิถีใหม่ และเป็นต้นแบบกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) วิถีใหม่ - เป็นแกนนำในการพัฒนาครูแนะแนวและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว ให้สามารถจัดกิจกรรมแนะแนวให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ - จัดทำ จัดหาและพัฒนาสื่อ เครื่องมือทางการแนะแนวที่ครอบคลุมขอบข่ายของการแนะแนว รวมทั้งเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้ครูแนะแนว และครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวได้นำข้อมูล เครื่องมือและเทคโนโลยีไปใช้ในการพัฒนาและจัดกิจกรรมแนะแนวให้เกิดคุณภาพต่อนักเรียน - สร้างและประสานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนงานแนะแนวเชิงรุกและทันต่อเหตุการณ์ - กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการขับเคลื่อนงานแนะแนวในจังหวัด / เขตพื้นที่ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานตามลำดับ
ผู้ช่วยเลขานุการศูนย์แนะแนว ประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนว ประจำเขตพื้นที่การศึกษา	ช่วยเหลือการดำเนินงานของเลขานุการศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

นอกจากบทบาทหน้าที่ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เนื่องด้วยสถานการณ์ปัจจุบัน บทบาทหน้าที่ของงานแนะแนว ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา ยังมีส่วนสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาวะวิกฤต โดยการทำหน้าที่คัดกรอง ตรวจสอบ ติดตาม ดูแล และให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤต รวมทั้งการแนะแนวตามสถานการณ์ต่างครอบคลุมขอบข่ายของงานแนะแนว ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม เพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเอง และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นการดูแลนักเรียนด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและปลอดภัย

บทที่ 4

การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล
การดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด
และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล การดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

การดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา ในการขับเคลื่อนงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งของระบบงานแนะแนว จึงต้องมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนว ประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

การกำกับ ติดตาม (Monitoring) เป็นกระบวนการในการบริหารงานเพื่อตรวจสอบการดำเนินการ งานแนะแนว ให้เป็นระบบที่บริหารงานและการจัดการของสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษามีประสิทธิผล และประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมายหรือตัวชี้วัดความสำเร็จ

การประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการในการตรวจสอบและตัดสินคุณค่า การดำเนินงาน และผลการดำเนินงานของการแนะแนวให้บรรลุตามเป้าหมาย ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา การดำเนินงานแนะแนวต่อไป

การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนว ประจำจังหวัด ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกระบวนการงาน ดังนี้

กระบวนการ วิธีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล
2. จัดทำแผนการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล เตรียมเครื่องมือ แบบรายงาน
3. สร้างความเข้าใจ ชี้แจง แนวทางการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล
4. นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล ด้วยวิธีการที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ เช่น การลงพื้นที่ การติดตามผลผ่านระบบออนไลน์ การรายงานผ่านระบบรับ - ส่งเอกสารทางราชการ ฯลฯ
5. สรุปและสะท้อนผลการกำกับ ติดตาม ประเมินผลต่อสถานศึกษา ศูนย์แนะแนวฯ เพื่อพัฒนาการดำเนินงาน
6. รายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
7. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและศูนย์แนะแนวฯ หลากหลายช่องทาง เพื่อสร้างการเรียนรู้การพัฒนางานแนะแนว

แนวทางการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานแนะแนว
 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด / ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	ประธาน
2. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	รองประธาน
3. ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ / ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	กรรมการ
4. ศึกษาานิเทศก์ / นักวิชาการการศึกษา	กรรมการ
5. ผู้แทนภาคีเครือข่ายศูนย์แนะแนว	กรรมการ
6. บุคคลที่เห็นว่าเหมาะสม เช่น นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่ฯ	กรรมการ
7. ศึกษาานิเทศก์ / นักวิชาการศึกษาที่รับผิดชอบงานแนะแนว	กรรมการและเลขานุการ

หมายเหตุ การแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล สามารถจัดทำเป็นประกาศ
 หรือคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่ฯ ได้ตามความเหมาะสม

กรอบระยะเวลาการดำเนินงานคณะกรรมการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล

เพื่อให้การกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนว
 ประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา มีแนวทางการดำเนินงานเป็นไปตามกรอบระยะเวลา
 อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน
 เป็น 3 ระยะในรอบปีงบประมาณ แสดงดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 กรอบระยะเวลาการดำเนินงานคณะกรรมการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล

หมายเหตุ ระยะเวลาในการดำเนินงานทั้ง 3 ระยะ สามารถยืดหยุ่นได้ตามบริบทของสถานศึกษา

ประเด็นการพิจารณาการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

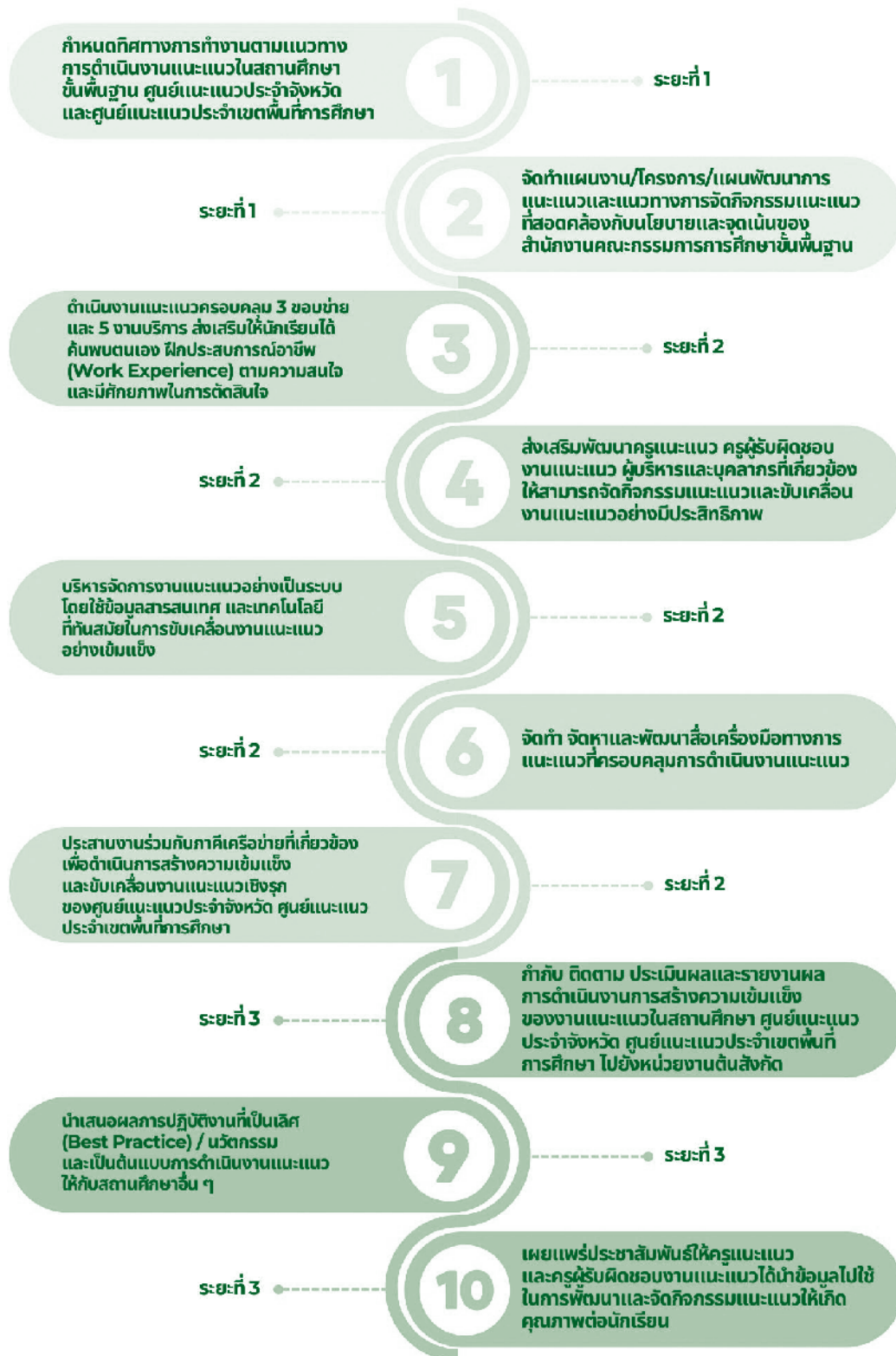
ความสำเร็จของการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษาจะมีความเข้มแข็งในการดำเนินงานได้นั้น ควรดำเนินงานตามประเด็นการพิจารณาดังนี้

1. กำหนดทิศทางการทำงานตามแนวทางการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา
2. จัดทำแผนงาน / โครงการ / แผนพัฒนาการแนะแนวและแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว ที่สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ดำเนินงานแนะแนวครอบคลุม 3 ขอบข่าย และ 5 งานบริการ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นพบตนเอง ฝึกประสบการณ์อาชีพ (Work Experience) ตามความสนใจ และมีศักยภาพในการตัดสินใจและวางแผนการศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม
4. ส่งเสริมพัฒนาครูแนะแนว ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถจัดกิจกรรมแนะแนวและขับเคลื่อนงานแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ
5. บริหารจัดการงานแนะแนวอย่างเป็นระบบโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการขับเคลื่อนงานแนะแนวอย่างเข้มแข็ง
6. จัดทำ จัดหาและพัฒนาสื่อเครื่องมือทางการแนะแนวที่ครอบคลุมการดำเนินงานแนะแนว
7. ประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการสร้าง ความเข้มแข็ง และขับเคลื่อนงานแนะแนวเชิงรุกของศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา
8. กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการสร้างความเข้มแข็งของงานแนะแนวในสถานศึกษา ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา ไปยังหน่วยงานต้นสังกัด
9. นำเสนอผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best practice) / นวัตกรรม และเป็นต้นแบบการดำเนินงานแนะแนวให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ
10. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ครูแนะแนวและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวได้นำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนา และจัดกิจกรรมแนะแนวให้เกิดคุณภาพต่อนักเรียน

การรายงานผลการดำเนินงาน

1. สถานศึกษาและศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา รายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในรอบปี

ประเด็นการพิจารณาการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

ภาพที่ 6 ประเด็นการพิจารณาการดำเนินงานแนะแนว

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2562). **คู่มือสร้างสรรค์พลังใจให้วัยทีน**. กรุงเทพฯ: บริษัท ปิยอนด์พับลิชชิง จำกัด.
- กฤตวรรณ คำสม. (2559). **การแนะแนวเบื้องต้น**. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2554). **การแนะแนวเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 4 ฉบับปรับปรุง). สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2561). **“บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา”**. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 4. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- โพธิพันธ์ พานิช. (2558). **“แนวคิดเกี่ยวกับหลักและระบบงานแนะแนว”**. ในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (บรรณาธิการ), เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยที่ 1 - 7. (หน้า 1 - 37). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2561). **“แนวคิดเกี่ยวกับหลักการและระบบงานแนะแนวในสถานศึกษา”**. ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยที่ 1 - 7. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ภาวิดา มหาวงศ์ และคณะ. (2564). **การศึกษาความต้องการจำเป็นของบริการแนะแนวในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 (พิษณุโลก อุตรดิตถ์)**. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ. 14(2): 54 - 69.
- มนตรี อินตา สุพัตรา สุกุลศรีประเสริฐ และมนทกานต์ เมฆรา. (2561). **การแนะแนวกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น**. Veridian E - Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 11(2): 2513 - 2530.
- มาลิณี จุโฑปะมา. (2552). **จิตวิทยาการแนะแนว**. บุรีรัมย์: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ. (2563). **การดำเนินงานสุขภาพจิตภายใต้วิกฤตโควิด 19 ของประเทศไทย**. Journal of Mental Health of Thailand. 28(4), 280 - 291.
- รุ่งแสง อรุณไพโรจน์ และคณะ. (2556). **ระบบการแนะแนวในโรงเรียน**. นครปฐม: เมตตาอ็อปปีรัน.
- เรียม ศรีทอง. (2548). **จิตวิทยาการศึกษาเบื้องต้น : ทฤษฎีและปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- วัลภา สบายยิ่ง. (2561). **“การบริหารงานแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา”**. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 3. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). **หลักการบริการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้นสำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2559). **ระบบการแนะแนวในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2563). **แผนพัฒนาการแนะแนวและแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2561 - 2565) ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุขอรุณ วงษ์ทิม. (2563). “**บริการปรึกษาในงานแนะแนวระดับมัธยมศึกษา**”. เอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 6 - 10. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุนิสา วงษ์อารีย์. (2559). **หลักการแนะแนว**. อุตรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- อภิญญา อิงอาจ ญัฐพร กาญจนภูมิ และพรพรรณ เชยจิตร. (2563). **ความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี**. วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร. 17(2), 94 - 113.
- Lunenburg, F.C. (2010). **School Guidance and Counseling Service**. Schooling, 1(1): 1 - 9.
- Shertzer, B. & Stone, S.C. (1976). **Fundamentals of Guidance and Counselling**. Boston: Houghton Mifflin Co.
- Sirirassamee, T. & Sirirassamee, B. (2015). “**Health risk behavior among Thai youth: national survey 2013**”. Asia Pac J Public Health, 27(1). 76 - 84.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างโครงการจัดกิจกรรมแนะแนว
สำหรับครู หรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวแก่นักเรียน
(รูปแบบปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทและความเหมาะสม)

ตัวอย่างโครงการแนะแนวด้านการศึกษา

โครงการ พัฒนานักเรียนให้มีความพร้อมในการศึกษาต่อและการทำงาน

ชื่อกิจกรรม เตรียมความพร้อมเข้าสู่มหาวิทยาลัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สนองยุทธศาสตร์ชาติ ข้อที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาและสร้างศักยภาพคน

สนองแผนกลยุทธ์สถานศึกษาที่ 1 พัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาตรฐานสากล

ข้อที่ 1 การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

มาตรฐานการศึกษาที่ 1 คุณภาพของนักเรียน

ตัวชี้วัดที่ 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน

นโยบายสถานศึกษาข้อที่ 2 ด้านนักเรียน

จุดเน้นที่ 2.3 ปรับปรุงและพัฒนารูปแบบและวิธีการ

แนวทางการศึกษาในสถานศึกษา ให้มีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษามากขึ้น

ลักษณะของโครงการ ☒ โครงการใหม่

☐ โครงการต่อเนื่อง

ผู้รับผิดชอบ.....งบประมาณทั้งโครงการ.....บาท

1. หลักการและเหตุผล

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะอย่างเต็มตามศักยภาพ

2.2 เพื่อส่งเสริมนักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกถึงความรู้ความสามารถในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ

3. เป้าหมาย

3.1 ผลผลิต (Outputs) (ผลที่เกิดขึ้นทันที ผลโดยตรงจากการดำเนินโครงการกิจกรรมเสร็จสิ้น เช่น คุณภาพของนักเรียน)

ผลผลิต นักเรียนโรงเรียน.....จำนวน คน

ผลลัพธ์ นักเรียนโรงเรียน.....ได้รับการพัฒนาเฉพาะด้านอย่างเต็มตามศักยภาพ

3.2 ผลลัพธ์ (Outcomes) (ผลระยะยาวซึ่งเกิดเป็น ผลจุดหมายปลายทาง หรือผลต่อเนื่องจากผลกระทบ) นักเรียนได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะอย่างเต็มตามศักยภาพ

4. รายละเอียดกิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรม	ระยะเวลา : ไตรมาส				ผู้รับผิดชอบ
	1 ต.ค. - ธ.ค.	2 ม.ค. - มี.ค.	3 เม.ย. - มิ.ย.	4 ก.ค. - ก.ย.	
ขั้นเตรียมการ (Plan) 1. ศึกษานโยบายของสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม 2. ศึกษาบริบทความเป็นไปได้ของสถานศึกษา 3. สำรวจสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา 4. สำรวจความต้องการของนักเรียนในสถานศึกษา 5. ประชุมปรึกษาวางแผนและประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง 6. จัดทำกิจกรรมนำเสนอฝ่ายบริหาร					

กิจกรรม	ระยะเวลา : ไตรมาส				ผู้รับผิดชอบ
	1 ต.ค. - ธ.ค.	2 ม.ค. - มี.ค.	3 เม.ย. - มิ.ย.	4 ก.ค. - ก.ย.	
ขั้นตอนการ (Do) 1. ประชุมคณะทำงานเพื่อชี้แจงกิจกรรม มอบหมายภาระงานพร้อมแต่งตั้งคำสั่ง คณะกรรมการจัดกิจกรรม 2. ดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ 2.1 ประสานงานกับสถานที่เบื้องต้น กำหนดรูปแบบการดำเนินการ 2.2 เตรียมอุปกรณ์กิจกรรม 2.3 ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2.4 ดำเนินการตามภารกิจโครงการ					
ขั้นตรวจสอบและประเมินผล (Check) 1. สังเกตและประเมินจากกิจกรรม 2. ปรับปรุงและดำเนินกิจกรรมระยะต่อไป					
ขั้นสรุปและปรับปรุง (Act) สรุปผลการประเมิน / จัดทำรูปเล่ม / รายงานผล					

5. รายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณ

รายการ	จำนวน (หน่วย)	ราคา/หน่วย	จำนวนเงิน	หมายเหตุ

6. ระยะเวลาในการดำเนินการขอใช้งบประมาณ (ไม่เกิน 1 เดือน / ภาคเรียน)25.....

7. สถานที่ดำเนินงาน

8. การประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดความสำเร็จ (ปริมาณ, คุณภาพ, เวลา, ค่าใช้จ่าย)	เกณฑ์	เครื่องมือ
ผลผลิต (Output) ร้อยละของนักเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ และทักษะ อย่างเต็มตามศักยภาพ	ร้อยละ	แบบประเมิน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ (ปริมาณ, คุณภาพ, เวลา, ค่าใช้จ่าย)	เกณฑ์	เครื่องมือ
ผลลัพธ์ (Outcomes) 1. ร้อยละของนักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกถึงความรู้ ความสามารถในรูปแบบและวิธีการ ต่าง ๆ ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา 2. ผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	ร้อยละ ร้อยละ	แบบประเมิน ประกาศผลการสอบเข้า มหาวิทยาลัย

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนโรงเรียน..... มีความรู้และทักษะ มีความสามารถในการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ
และทักษะวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

10. งบประมาณที่ได้รับในการจัดสรรในครั้งนี้

- งบวิชาการ	☐ ครุภัณฑ์การศึกษา	☐ วัสดุการศึกษา
- งบกิจกรรมพัฒนานักเรียน	☒ วิชาการ	☐ ลูกเสือ ยุวกาชาด
	☐ ICT	☐ ทักษะชีวิต
- งบบริหาร	☐ งานวิชาการ	☐ งานแผนงานงบประมาณ
	☐ งานบุคคล	☐ งานบริหารทั่วไป

ลงชื่อ.....ผู้เสนอโครงการ
(.....)

- ☐ จัดทำประมาณการสอดคล้องกับเงินงบประมาณที่ได้จัดสรร
☐ ไม่สอดคล้องกับเงินงบประมาณที่ได้จัดสรร

ลงชื่อ.....
(.....)

- ☐ จัดทำกิจกรรมตามงบประมาณตามที่ได้รับ
☐ ไม่ตรงตามงบประมาณตามที่ได้รับ

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบโครงการ
(.....)

- ☐ อนุมัติ
☐ ไม่อนุมัติ.....

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติโครงการ
(.....)

ตัวอย่างโครงการแนะแนวด้านอาชีพ

โครงการ	เสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต
กิจกรรม	รู้ตน รู้งาน สานฝันสู่อาชีพ
ลักษณะโครงการ	ต่อเนื่อง
กลยุทธ์สถานศึกษา	กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่มาตรฐานสากล
แผนงานสถานศึกษา	
กลยุทธ์สถานศึกษา	
ผู้รับผิดชอบ	งานแนะแนว
ระยะเวลาดำเนินการ	
สถานที่ดำเนินการ	โรงเรียน.....
สนองมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของนักเรียน	
ข้อที่ 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน	
ข้อ 2	มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา
ข้อ 4	มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ข้อ 5	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
ข้อ 6	มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ
ข้อที่ 1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน	
ข้อ 1	การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด
มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	
ข้อ 1	จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้
ข้อ 2	ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1. หลักการและเหตุผล

ตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติเพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุเป้าหมาย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 เพื่อให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ยึดเป็นกรอบในการดำเนินงาน ในการจัดทำแผนและงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 พร้อมทั้งขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพในทุกมิติ โดยใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า เพื่อบรรลุเป้าหมาย คือ นักเรียนทุกช่วงวัยโดยมีจุดเน้นในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คือ พัฒนานักเรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดการเรียนรู้เชิงรุกจากประสบการณ์จริงหรือจากสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติ ตลอดจนจัดการเรียนการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นเพื่อเปิดโลกทัศน์มุมมองร่วมกันของนักเรียนและครูให้มากขึ้น พัฒนานักเรียนให้มีความรอบรู้และทักษะชีวิต เพื่อเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตและสร้างอาชีพต่อไปในอนาคตได้

คนเราทุกคนมีความถนัด ความสามารถ และความสนใจในงานอาชีพแตกต่างกัน การที่เราจะตัดสินใจว่าในอนาคตต้องการประกอบอาชีพใดนั้น มีองค์ประกอบหลายอย่างที่ควรนำมาพิจารณาร่วมกันอย่างรอบคอบก่อน การตัดสินใจ โดยมีข้อคิดสำคัญคือต้องรู้จักตนเอง และรู้จักงานอาชีพต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งพิจารณาว่า มีงานอะไรบ้างที่ชอบและสนใจมากที่สุด และงานนั้น ๆ เหมาะกับอุปนิสัยและบุคลิกภาพของตนหรือไม่ งานแนะแนวสถานศึกษา.....ได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักตนเอง สำรวจความสนใจ ความถนัด และมองเห็นเส้นทางชีวิตในอนาคต เพื่อวางแผนศึกษาต่อในสายสามัญสายอาชีพ หรือประกอบอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการมีงานทำในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจตนเอง เรียนรู้การฝึกปฏิบัติทักษะวิชาชีพ
- 2.2 เพื่อสำรวจความสนใจในอาชีพ เป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียนต่อไป
- 2.3 เพื่อให้สถานศึกษามีเครื่องมือสำรวจนักเรียนด้านความถนัด ความสนใจในอาชีพ

3. เป้าหมาย

ด้านปริมาณ

- นักเรียนระดับชั้น.....และนักเรียนที่สนใจจำนวน..... คน

ด้านคุณภาพ

- นักเรียนระดับชั้น.....และนักเรียนที่สนใจได้เรียนรู้และฝึกอาชีพเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมหรืออาชีพในอนาคตได้

4. วิธีการดำเนินการ

ขั้นตอน	กิจกรรม/วิธีการดำเนินงาน	ระยะเวลา (วัน/เดือน/ปี)	งบประมาณ/ ทรัพยากร	ผู้รับผิดชอบ (บุคคล/ กลุ่มงาน)
1. วางแผน (Plan)	1. ประชุมคณะกรรมการ เพื่อวางแผนเขียนโครงการ และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ 2. นำเสนอโครงการ			
2. ดำเนินงาน (Do)	1. จัดเตรียมอุปกรณ์/และเครื่องมือในการจัดกิจกรรม 2. ดำเนินการจัดโครงการ			
3. ตรวจสอบ (Check)	แบบประเมินผลการดำเนินกิจกรรม			
4. ประเมินผล และ รายงาน (Action)	1. เอกสารสรุปผลการดำเนินกิจกรรม 2. รายงานการดำเนินกิจกรรมต่อผู้บริหาร			

5. งบประมาณ

เงินงบประมาณ (เงินอุดหนุน) บาท
 เงินนอกงบประมาณ บาท
 เงินเรียนฟรี 15 ปี บาท

ดังรายการต่อไปนี้

ที่	ชื่อพัสดุ/รายการใช้เงิน	ราคา ต่อ หน่วย	หน่วยนับ	ภาคเรียนที่		ภาคเรียนที่	
				จำนวน	จำนวนเงิน	จำนวน	จำนวนเงิน
1							
2							
3							
4							
5							
รวม							
รวมทั้งสิ้น							

6. วิธีการประเมิน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
1. ร้อยละ ของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม 2. นักเรียนระดับชั้น..... และนักเรียนที่สนใจ ร้อยละ รู้จักตนเองมากขึ้น และวางแผนชีวิต ด้านการเรียน และการประกอบอาชีพในอนาคตได้	แบบประเมินความพึงพอใจในการเข้าใช้บริการสื่อต่าง ๆ	แบบประเมินความพึงพอใจ

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 นักเรียนได้สำรวจตนเอง ทำให้รู้จักตนเองมากยิ่งขึ้น และวางแผนชีวิต ด้านการเรียน และการประกอบอาชีพในอนาคตได้
- 7.2 นักเรียนได้เรียนรู้และมีทักษะการปฏิบัติทางอาชีพ
- 7.3 สถานศึกษาจัดหา ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพทางอาชีพให้กับนักเรียน

ลงชื่อ ผู้เสนอโครงการ

(.....)

.....

ลงชื่อ ผู้เห็นชอบโครงการ

(.....)

.....

ลงชื่อ ผู้อนุมัติโครงการ

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ตัวอย่างโครงการแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม

โครงการ	พัฒนาประสิทธิภาพคุณภาพนักเรียนด้วยงานแนะแนว
กิจกรรม	เสริมสร้าง พัฒนาและเข้าใจลูกรัก
ลักษณะโครงการ	ต่อเนื่อง
กลยุทธ์สถานศึกษา	
แผนงานสถานศึกษา	
ผู้รับผิดชอบ	งานแนะแนว
ระยะเวลาดำเนินการ	
สถานที่ดำเนินการ	
สนองมาตรฐานที่ 2	กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา
ข้อที่ 3	การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน

1. หลักการและเหตุผล

ตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุเป้าหมาย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เพื่อให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ยึดเป็นกรอบในการดำเนินงานในการจัดทำแผนและงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 พร้อมทั้งขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพในทุกมิติ โดยใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าเพื่อบรรลุเป้าหมาย คือ นักเรียนทุกช่วงวัย โดยมีจุดเน้นในการพัฒนาการศึกษาเพื่อความมั่นคง คือ การเฝ้าระวังภัยทุกรูปแบบที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครู สถานศึกษา โดยเฉพาะภัยจากยาเสพติด อาชญากรรมทางไซเบอร์ การค้ามนุษย์ ซึ่งปัญหาดังกล่าว ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน ควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ร่วมกันงานแนะแนวได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดโครงการเสริมสร้างพัฒนาและเข้าใจลูกรักขึ้น เพื่อให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจในการเลี้ยงดูบุตรหลาน ตลอดจนได้รับข่าวสารข้อมูลที่ทันสมัยรอบด้านในการช่วยส่งเสริมและป้องกันให้เด็ก ๆ ได้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข เเท่าทันภัยอันตรายต่าง ๆ

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจวิธีการเลี้ยงดูบุตรหลานอย่างเข้าใจและเข้าถึง
- 2.2 เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความตระหนักในปัญหาของนักเรียนปัจจุบันที่มีผลต่อการพัฒนาตนเอง
- 2.3 เพื่อสร้างเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งในการช่วยพัฒนานักเรียน
- 2.4 เพื่อให้สถานศึกษาและผู้ปกครองร่วมมือกันพัฒนานักเรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น
- 2.5 เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบ้านและสถานศึกษา

3. เป้าหมาย

ด้านปริมาณ

- ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงและนักเรียนกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยง โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมในด้านการเรียน ด้านอารมณ์ ด้านสังคมในแต่ละระดับชั้น ระดับชั้นละ.....คน รวมจำนวน.....คน

ด้านคุณภาพ

- ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจวิธีการเลี้ยงดูบุตรหลานอย่างเข้าใจและเข้าถึง เกิดความตระหนักในปัญหาของนักเรียนปัจจุบันที่มีผลต่อการพัฒนาตน
- ผู้ปกครองมีแนวทางในการร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อช่วยเหลือบุตรหลาน
- นักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมได้รับการดูแลช่วยเหลือ และพัฒนาให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น

4. สถานที่ดำเนินการ

ขั้นตอน	กิจกรรม/วิธีการดำเนินงาน	ระยะเวลา (วัน/เดือน/ปี)	งบประมาณ/ ทรัพยากร	ผู้รับผิดชอบ (บุคคล/ กลุ่มงาน)
1. วางแผน	1. ประชุมคณะกรรมการ เพื่อวางแผนเขียน โครงการ และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ 2. นำเสนอโครงการ			งานแนะแนว
2. ดำเนินงาน (Do)	1. จัดเตรียมอุปกรณ์/และเครื่องมือในการ จัดกิจกรรม 2. ดำเนินการจัดโครงการ - กิจกรรมให้ความรู้ เรื่องเข้าใจเด็กไทย ยุค 4.0 และกิจกรรมกลุ่มโดยแบ่ง ผู้ปกครองเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มที่มีปัญหาด้านการเรียน 2. กลุ่มที่มีปัญหาด้านอารมณ์ 3. กลุ่มที่มีปัญหาด้านสังคม โดยวิทยากรจาก.....			งานแนะแนว
3. ตรวจสอบ(Check)	ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การดำเนินตามโครงการ			งานแนะแนว
4. ประเมินผลและ รายงาน (Action)	สรุปและรายงานผลการดำเนินโครงการ			งานแนะแนว

5. งบประมาณ

เงินงบประมาณ (เงินอุดหนุน)		บาท
เงินนอกงบประมาณ		บาท
เงินเรียนฟรี 15 ปี		บาท

ดังรายการต่อไปนี้

ที่	ชื่อพัสดุ/รายการใช้เงิน	ราคาต่อหน่วย	หน่วยนับ	ภาคเรียนที่		ภาคเรียนที่	
				จำนวน	จำนวนเงิน	จำนวน	จำนวนเงิน
1							
2							
3							
4							
5							
รวม							
รวมทั้งสิ้น							

6. วิธีการประเมิน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
1. ร้อยละ ของผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรม มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาและเข้าใจลูกรัก 2. นักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมร้อยละ ได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น	1. ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การดำเนินตามโครงการ 2. สังเกตจากความร่วมมือในการทำ กิจกรรมของผู้ปกครอง	- แบบประเมินผล การดำเนินกิจกรรม

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจวิธีการเลี้ยงดูบุตรหลานอย่างเข้าใจและเข้าถึง
- 7.2 ผู้ปกครองเกิดความตระหนักในปัญหาของนักเรียนปัจจุบันที่มีผลต่อการพัฒนาดน
- 7.3 เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนในสถานศึกษามีความเข้มแข็งในการช่วยพัฒนานักเรียน
- 7.4 นักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมได้รับการดูแลช่วยเหลือ และพัฒนาให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น
- 7.5 เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบ้านและสถานศึกษา

ลงชื่อ ผู้เสนอโครงการ

(.....)

ลงชื่อ ผู้เห็นชอบโครงการ

(.....)

ลงชื่อ ผู้ตรวจสอบโครงการ ลงชื่อ ผู้รับรองโครงการ
(.....) (.....)

ลงชื่อ ผู้อนุมัติโครงการ
(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างคำสั่ง / ประกาศคณะกรรมการดำเนินงาน

ตัวอย่างคำสั่ง / ประกาศคณะกรรมการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำสั่งโรงเรียน.....

ที่...../.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปีการศึกษา.....

เพื่อเป็นการสนองนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และให้การดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน.....เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และเป็นระบบอย่างชัดเจน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ ดังนี้

คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธาน
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียน	รองประธาน
3. หัวหน้ากลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน	กรรมการ
4. หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ	กรรมการ
5. หัวหน้ากลุ่มบริหารงานทั่วไป	กรรมการ
6. หัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคลากร	กรรมการ
7. หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ	กรรมการ
8. หัวหน้างานแนะแนว	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ให้การปรึกษา มอบข้อเสนอแนะ อำนวยความสะดวก รวมถึงกำกับ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานของงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

คณะกรรมการดำเนินงาน

1. หัวหน้างานแนะแนว	ประธาน
2. หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	กรรมการ
3. หัวหน้าระดับชั้น.....	กรรมการ
4. ครูที่ปรึกษาระดับชั้น.....	กรรมการ
5. ครูแนะแนว/ผู้รับผิดชอบงานแนะแนว	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่

1. วิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวของโรงเรียนให้ครอบคลุมขอบข่ายการแนะแนวทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม
2. จัดกิจกรรมแนะแนวบูรณาการการเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Work Experience) ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบตนเอง มีเป้าหมายชีวิต ตัดสินใจเลือกเส้นทางการศึกษาและการประกอบอาชีพได้สอดคล้องกับความถนัดและศักยภาพ รวมทั้งทิศทางแนวโน้มของตลาดแรงงาน
3. จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวอย่างมีระบบสามารถใช้งานได้จริง และเชื่อมโยงกับข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง
4. ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) วิถีใหม่ และเป็นต้นแบบกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) วิถีใหม่
5. สนับสนุนและเป็นแกนนำหลักให้กับครูที่ปรึกษา ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
6. จัดทำ จัดหาและพัฒนาสื่อ เครื่องมือทางการแนะแนวที่ครอบคลุมขอบข่ายของการแนะแนว รวมทั้งเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมครูให้แนะแนว และครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวได้นำข้อมูล เครื่องมือและเทคโนโลยีไปใช้ในการพัฒนาและจัดกิจกรรมแนะแนวให้เกิดคุณภาพต่อนักเรียน
7. สร้างและประสานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนงานแนะแนวเชิงรุก และทันต่อเหตุการณ์
8. ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานงานแนะแนวในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานตามลำดับ
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่.....

()

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ทั้งนี้ งานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการและการดำเนินงานในพื้นที่

ตัวอย่างคำสั่ง / ประกาศคณะกรรมการดำเนินงานของศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด
และศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา

คำสั่ง/ประกาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

ที่...../.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและขับเคลื่อนศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษา
ปีการศึกษา.....

ตามที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา..... โดยศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด / เขตพื้นที่การศึกษา
ได้มีการวางแผนการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด / เขตพื้นที่การศึกษา อย่างต่อเนื่อง
ในทุกปีการศึกษา นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวข้างต้นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
..... จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ ดังนี้

คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	ประธาน
2. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	รองประธาน
3. ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา	กรรมการ
4. ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	กรรมการ
5. ศึกษาธิการที่รับผิดชอบศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา	กรรมการ
6. เจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	กรรมการ
7. ผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นประธานกลุ่มเครือข่าย	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ให้การปรึกษา มอบข้อเสนอแนะ อำนวยความสะดวก รวมถึงกำกับ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงาน
ของศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด / เขตพื้นที่การศึกษา ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

คณะกรรมการดำเนินงาน

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนศูนย์แนะแนว	ประธาน
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียน/หัวหน้าวิชาการ	รองประธาน
3. ครูแนะแนว/ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวโรงเรียนเครือข่าย	กรรมการ
4. ภาควิชาเครือข่ายศูนย์แนะแนว	กรรมการ
5. นักจิตวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา	กรรมการ
6. หัวหน้างานแนะแนวโรงเรียนศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด	กรรมการและเลขานุการ
7. ครูแนะแนว / ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวโรงเรียน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่

1. วิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวของศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด / ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา ให้ครอบคลุมขอบข่ายการแนะแนวทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านชีวิตส่วนตัวและสังคม
2. ยกระดับการขับเคลื่อนและเป็นต้นแบบในการดำเนินงานแนะแนวของจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งขยายผลการขับเคลื่อนงานแนะแนวครอบคลุมทั่วพื้นที่ โดยการจัดกิจกรรมแนะแนวบูรณาการการเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Work Experience) ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบตนเอง มีเป้าหมาย ตัดสินใจเลือกเส้นทางการศึกษาและการประกอบอาชีพได้สอดคล้องกับความถนัด และศักยภาพ รวมทั้งทิศทางแนวโน้มของตลาดแรงงาน
3. จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวอย่างมีระบบสามารถใช้งานได้จริง และเชื่อมโยงกับข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง
4. ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) วิถีใหม่ และเป็นต้นแบบกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) วิถีใหม่
5. เป็นแกนนำในการพัฒนาครูแนะแนวและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวให้สามารถจัดกิจกรรมแนะแนวให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
6. จัดทำ จัดหาและพัฒนาสื่อ เครื่องมือทางการแนะแนวที่ครอบคลุมขอบข่ายของการแนะแนว รวมทั้งเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมครูให้แนะแนวและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวได้นำข้อมูล เครื่องมือและเทคโนโลยี ไปใช้ในการพัฒนาและจัดกิจกรรมแนะแนวให้เกิดคุณภาพต่อนักเรียน
7. สร้างและประสานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนงานแนะแนวเชิงรุก และทันต่อเหตุการณ์
8. กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการขับเคลื่อนงานแนะแนวในจังหวัด / เขตพื้นที่อย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานตามลำดับ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่.....

()

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

ทั้งนี้ ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัดและศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการและการดำเนินงานในพื้นที่

คณะกรรมการ

ที่ปรึกษา

1. ว่าที่ร้อยตรี ธนู วงษ์จินดา	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. นางเกศทิพย์ ศุภวานิช	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. นายวิษณุ ทรัพย์สมบัติ	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา

บรรณาธิการ

1. นางเกษศิรินทร์ สุวรรณสุนทร
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว
2. นางสาวสุภาพร คงช่วยชาติ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
3. นางสาวณฐมน น้ำใจสุข
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
4. นางสาวเกตุวดี ตี๋อ่ำ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
5. นายเกริกพล กุศลมาก
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.	นักจัดการงานทั่วไป
6. นางสาวศศิวิมล อินทนนท์
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.	นักจัดการงานทั่วไป
7. นางสาวกุสุมนิภา เสริมพงศ์
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.	นักวิชาการศึกษา

คณะกรรมการ

1. นายอภิเชษฐ จันทนา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนทุ่งโพธิ์ทะเลพิทยฯ
2. นางสาวพัชรี ฤกษ์แก้ว
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
3. นางสาวอนุกุล มโนชัย
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
4. นางสาวปรางค์ทิพย์ สุขสมิตร
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.	นักวิชาการศึกษา
5. นางสาวกมลวรรณ ประสงค์เกื้อ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.	นักวิชาการศึกษา

6. นายนิวัฒน์ เมาะลาชี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนขาม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
7. นางกันธอร กุลบุตรดี ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านตลาดทุ่งเหียง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
8. นางศมาภรณ์ อุบลบาน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยปราบ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
9. นางหนึ่งนิจ ปลื้มอารมย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนลาดงาประชาบำรุง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
10. นางเพ็ญศรี ทองนพแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทรัพย์น้อยใต้สามัคคี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
11. นายขวลิต ชัยชนะ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยคอกหมู
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
12. นายกิตติภักดิ์ คำธิตา รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่
13. นายภฤศ วงศ์เรือง รองผู้อำนวยการโรงเรียนพะเยาพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา
14. นางสาวโณมฉาย สีแสงน้อย รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเทือก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4
15. นางนันทินานันท์ ธนัทโรจนกุล ศึกษานิเทศก์ ศูนย์แนะแนวโรงเรียนบ้านบุ (ประชารัฐพัฒนา)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1
16. นางปัทมา มิ่งขวัญ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3
17. นางสาวศิริวัฒนาพร พริ้งเพระ ศึกษานิเทศก์ ศูนย์แนะแนวโรงเรียนลำปลายมาศ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
18. นางสาวจิรพรรณ จันทรงษ์ ศึกษานิเทศก์ ศูนย์แนะแนวโรงเรียนศรีสงคราม จังหวัดเลย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
19. นายบุญลือ คำถวาย ศึกษานิเทศก์ ศูนย์แนะแนวโรงเรียนราษฎร์บำรุง จังหวัดชลบุรี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
20. นางสาววราภรณ์ บุ่งวิเศษ ศึกษานิเทศก์ ศูนย์แนะแนวโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์
21. นางคันธารัตน์ ทองเกลี้ยง นักวิชาการศึกษา ศูนย์แนะแนวโรงเรียนบ้านไร่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
22. นางกัญญภัทร สิงห์ปิ่น ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านวังบง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

23. นางเพลินพิศ ศรีสุวรรณ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสรพรพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก
24. นางนรินทร์สินี สุวรรณชาติ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
25. นางสาววันดี ถิระแก้ว ครูชำนาญการ โรงเรียนชุมชนวัดปราสาท
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
26. นางสาวกรณิการ์ พุ่มลำเจียก ครูชำนาญการ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษา
พัฒนาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
27. นางสาววรรณภา อริยา ครู โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
28. นางสาวศิริรัตน์ ยอดยิ่ง ครู โรงเรียนสงวนหญิง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี
29. นางสาวนัยนา ดาบแก้ว ครู โรงเรียนบ้านวังลาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1
30. นางสาวปณิตดา อินทรชันไธ ครู โรงเรียนวัดบางน้อย (แจ่มประชานุกูล)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม
31. นายสิทธิพงษ์ คำบรรลือ ครู โรงเรียนบ้านวังชะโอน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
32. นางสาวโซจิตา เรืองสุข ครู โรงเรียนบ้านหนองปล้อง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
33. นางจินตนา พบบุญ ครู โรงเรียนบ้านหนองกา “ประชารัฐพิทยาคม”
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
34. นางสาวมิ่งขวัญ บุญคุ้ม ครู โรงเรียนบ้านหนองกา “ประชารัฐพิทยาคม”
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
35. นายธนภุต ปรีกลาง ครู โรงเรียนบ้านหนองฉิม (สิงห์จันทร์บำรุง)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3
36. นางรุจิรา ก้อนแก้ว ครู โรงเรียนบ้านเวียงพาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
37. นางสาวกัญญกรณ์ เลื่อยไธสงค์ ครู โรงเรียนสงวนหญิง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี
38. นางสาวชนิกา อาจวิชัย ครู โรงเรียนคำสร้อยพิทยาสรรค์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี
39. นางสาวณัฐริยา วงศ์โยธา ครู โรงเรียนท่าบ่อ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

40. นางสาวสมมาศ พลวิจิต ครู โรงเรียนนารีนุกูล จังหวัดอุบลราชธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
41. นางมยุรี บุญพบ ครู โรงเรียนยางชุมน้อยพิทยาคม จังหวัดศรีสะเกษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
42. นางสาวกรรณิกา ลาภจิตร ครู โรงเรียนสิรินธร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
43. นางชนกพร สานะสี ครู โรงเรียนสตรีราชินูทิศ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี
44. นางกุศล แคนติ ครู โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
45. นางจันทนา วังกาสร ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนารีนุกูล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่
46. นางสาวภัสสราภรณ์ จำเริญกิจ ครู โรงเรียนศรีราษฎร์ จังหวัดชุมพร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
47. นางลักขณา บุญเพ็ญ ครู โรงเรียนสภาราชนิ จังหวัดตรัง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่

ออกแบบ - กราฟิก

1. นางเกษศิริจันทร์ สุวรรณสุนทร ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.
2. นายอภิเชษฐ จันทนา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนทุ่งโพธิ์ทะเลพิทย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
3. นางสาวพัชรี ฤงแก้ว อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
4. นางสาวเกตุวดี ดีอ่ำ นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.
5. นางสาวกุสุมนิภา เสริมพงศ์ นักวิชาการศึกษา
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

โทร. 0 2288 5944

Website www.guidestudent.obec.go.th/

1. การศึกษา

2. อาชีพ

3. ส่วนตัว และสังคม

กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนะแนว สพฐ.